

Uj LAP

Taxa postala pláttá és numerar com
aprobării Dir. Gen. PTT No. 157.912

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók köre
HUNGARIA, VII., Erzsébet-körút 9-11.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 177 (1323) sz. * Péntek, 1936 augusztus 7

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér
BUDAPEST

Spanyolországban a polgári kormány nem tud ura maradni a helyzetnek

**A saját területen a kommunisták veszik át a hatalmat.
Más területen a fölkelők haladnak előre
A fölkelők északi parancsnoka nem fogadta el
Alfonz király fiának ajánlkozását**

Londonból jelentik: Lisszaboni jelentés szerint a kormány cartagenai hajótámaszpontja lángokban áll. Hajók jelentik, hogy látták a lángokat és robbanásokat hallottak.

Barcelonából jelentik: A kormánycsapatok és a fölkelők legutóbbi véres harcai eddig még nem vezettek döntő eredményre. Jelenleg inkább a kormánycsapatok támadnak, de támadásaikat a fölkelők visszaverik.

A Havas burgosi jelentése szerint Mola tábornok arra számít, hogy augusztus 15-én hatalmában lesz Madrid és ezután 48 órán belül véget ér a polgárháború.

Don Juan herceg, Alfonz király fia, megjelent az északi hadszíntéren, bemutatkozott a katonai vezetőségnek és kérte, hogy résztvehesen a harcokban. Mola tábornok azonban nem teljesítette kérését és a királyfit visszavezették a határra.

Nem valószínű, hogy a felkelők győzelmük után visszaállítják majd a trónt, inkább katonai parancsuralom terve áll előtérben.

Vörös matróztanács parancsnokol a kormány hadiflottája fölött. Gyujtogatások és egyéb haditettek.

Tangeri jelentés szerint a malagai kormányhű hadiflotta parancsnoksága egy vörös matróztanács. Az őrséget kommunista ifjusági őrzője helyettesíti.

A kommunisták La Corunában felgyújtották a ferencendi kolostort, mely a XIV. században épült. Saragossában a székesegyházat bombázták.

A madridi polgári kormány külügyminisztere közölte, hogy a külföldi alattvalók védelmét nem tudják biztosítani

Kommunista kormány alakul, mely Madridból Barcelonába költözik

Londonból jelentik: Barcia, a madridi kormány külügyminisztere több külföldi diplomatát értesített, hogy a kormány már csak egy-két napig tudja magát tartani, tehát a külföldi alattvalók védelmét nem tudja biztosítani.

Egyik francia lap azt is tudja, hogy a külügyminiszter magántitkára Biarritzba menekült.

Spanyolország külföldi képviselőinek lemondása tovább tart. Szerdán a varsói nagykövetség kereskedelmi attaséja mondott le és benyújtotta lemondását a gibraltári spanyol konzul is.

Párizsba érkezett újabb hírek szerint Madridban újabb kormányátalakítás áll küszöbön, ami formailag is átadja a hatalmat a kommunistáknak, mint

A *Le Pautó* nevű kormánypárti torpedózó Ceutát bombázta. A fölkelők öt repülőgépe átrepült a hajó fölött és három bombát dobott le. Mindhárom a fedélzetre hullt és felrobbantotta a hajó léghéghárító berendezését. A hajó Gibraltárban partra tette sebesült tisztjét, azután az angol hatóságok felszólítására elhagyta Gibraltárt.

Madridban a kormány parancsára 619 jobboldali érzelmű személyt tartóztattak le. *Barcelonában 800 francia önkéntes szállott partra és csatlakozott a spanyol népfronthoz, hogy harcoljon a fölkelők ellen.*

A burgosi nemzeti kormány főparancsnokká nevezte ki Franko tábornokot. — A fölkelők lassan, de biztosan haladnak előre.

Cabanelas tábornok, a burgosi nemzeti kormány elnöke Franko tábornokot a marokói és délspanyolországi hadsereg főparancsnokává nevezte ki.

A fölkelők repülőgépei szerdán délután bombázták a San Sebastian környékén elterülő Marcia erődöt.

Külföldi lapjelentések szerint a fölkelők lassan de biztosan haladnak előre.

A kormánycsapatok helyzete bizonytalan a soraikban lévő bomlasztó elemek folytonos zavarkeltései miatt.

A kormány nem képes megfékezni a felelőtlen elemek pusztító tevékenységét. Madridban az egész lakosság várja már, hogy a fölkelők bevonuljanak és rendet teremtsenek.

az Barcelonában, a katalán kormány-nyal meg is történt.

Az új madridi kormány a szindikalista szakszervezetek és a szélső baloldali pártok megbízottaiból alakul meg, vagyis azokból, akik a polgárháború kitörése óta amugyis a hatalom birtokában vannak.

Az új kormány első lépése a polgári vagy-
nok kisajátítása lesz.

Székhelye nem Madridban, hanem Barcelonában lesz ezzel a címmel: „Az ibériai szovjet félsziget központi kormánya.”

Az erre vonatkozó tárgyalásokat a moszkvai komintern párizsi irodájának megbízottai, az ukrán származású Khazov és a cseh származású Glougui irányítják.

Gyűrött kártyák

(S. I.) — Az újságírók polcain néhány nap óta kis sárga füzet került az első helyre. A röpirat címe: Bizonyásgtétel a keresztény-nemzeti eszme mellett. Goga Octavián három beszédét közli, melyeket azóta mondott, hogy Cuza-val, a román antiszemita vezérével közös pártot alapítottak.

Ezekben a beszédekben Goga azokról a kérdésekről mond véleményt, melyekért az új párt tulajdonképpen megalakult. Teljes terjedelmükben olvashatjuk most e program-beszédeket, melyekről annakidején csak rövid hírlapi tudósításokat láttunk. Goga főként a nemzeti-parasztpárttal, a kommunista mozgalommal, a népfront-törekvésekkel és a zsidó befolyással méri össze fegyvereit. Védekezik azonban a váddal szemben is, hogy ő, a nemzeti kizárólagosság harcosa megkötötte a csucsai paktumot a magyarokkal és abban messzemenő engedményeket tett követeléseiknek.

Goga e védekezésében nem azt találjuk érdekesnek, amit mond, hanem azt, amiről egyetlen szót sem szól. Ő különös módon nem azzal védekezik, amivel vádlói előtt legkönnyebben kellene megkapnia felmentését: nem azzal, hogy tett ugyan egy s más ígéretet, ezekkel az ígéretekkel megnyerte ugyan a magyarságot bizonyos választási együttműködésre, mindezekből azonban *egyetlenegyet* sem teljesített s így a kizárólagosság elvén igazán nem esett csorba.

Ehelyett Goga inkább azt emelte ki, hogy az engedinények ellenértékeképpen a magyarokat akkori pártjának, az Averescu-féle néppártnak irányítása alá vonta. Holott a ciuceai paktumnak éppen ez volt az a pontja, melyet a magyar közvélemény nem fogadott el s éppen emiatt történt, hogy a paktumot utóbb felmondották és az e kikötés nélkül lépett életbe, amikor Averescu kormányrajutásával esedékessé lett.

Goga azonban ezek miatt a sohasem teljesített ígéretetek miatt is Canossa-t jár a beszédekben.

„Azt hittem, — mondotta — a nagylelkűségnek politikájával, mely a bőkezűség is el-
megy, a kisebbségeket be tudjuk illeszteni államészménk keretébe. A tapasztalatok, melyeket azóta gyűjtöttem, gondolataim fejlődésének rendén arra kényszerítettek, hogy ne álljak többé ezen az alapon...”

Arról nem olvastunk e fejtegetésekben semmi közelebbi részletezést, hogy tulajdonképpen melyik az a mostani, új elvi alap, melyen Goga s így a keresztény-nemzeti párt a magyarság keresztény és nemzeti igényeivel szemben áll. Akármilyen legyen is azonban az új program, akármilyen éles eszközökkel akar-ná is felvenni a nemzeti harcot ellenünk, — bennünket ez csak megerősítene és előbbre vinne azon az úton, melyen elindultunk s nemzeti céljaink felé végzettszerűen haladnunk kell.

Amit itt most mondunk, az nem pusztán szólam, hanem sajátosságos fejlődési törvény, mely az együttélő népek életét alakítja.

Jellemzésére közeli példát találunk az iteni románság nemzetiségi történetében:

Az újkori nacionalizmus, a nagy francia forradalom gyermeke gyorsan meghódította a magyar szellemet. A nemzeti mozgalom már 1791-ben követelte az országgyűlést, hogy a latin helyett a magyar legyen az ország hivatalos nyelve s az 1805. évi országgyűlésen foly-

ta
gy
sá
mas
sére a
rendelik, hogy
védek magyarul tudjanak, 1832-ben pedig,
hogy az összes anyakönyveket magyarul kell
vezetni. A magyarosítás művére az 1844. II. t.
c. teszi fel a koronát: a magyar nyelv állam-
nyelvvé lesz.

A magyarosításnak ez a folyamata a nem-
zetiségekre épen az ellenkező hatást gyakorol-
ta. Abban a mértékben, ahogyan előhaladt, a
nemzetiségekben mind jobban felébredtette
azt a tudatot, hogy mindegyiküknek külön
nemzeti nyelvük van. De nemcsak figyelmeztet-
tette őket erre a magyar nyelvi mozgalom, ha-
nem mutatta is az útát és ismertette az eszkö-
zöket, ahogyan ezt a mozgalmat előbbre lehet
vinni.

A magyar nemzeti mozgalom két irányból
siettetette a nemzetiségek ébredését: az ellen-
állás felkeltésével és a példák, a gondolatok
terjesztésével.

A tótok felségfolyamodványokkal ostro-
molják az udvart, a szászok megindítják a
Sprackkampf-ot, Barifju a Gazetta Transsylv-
niai hasábjairól ébreszti a román öntudatot, a
román püspökök tiltakozást terjesztenek a diéta
elő. Ugyanakkor azonban az egész nemzetiségi
vonalon megindul az új nemzeti jelszavak
formálása, az érzelmeik elmélyítése, a régi fel-
fogás forradalmasítása.

Megindul a nemzetiségek életében ugyanaz
a folyamat, mely a magyar lelkeket lázban
tartja s éppen ez a láz az, mely átragadt rájuk.

A magyar nyelv térhódítása és uralma el-
len a forma szerint másképpen is küzdhettek
volna a nemzetiségek: azzal, hogy a latin hi-
vatalos nyelv megtartása mellett szállanak sük-
ra. Ez fel is merült a nyelvi küzdelmek során.
A horvátok például inkább a latint kívánták
vissza, de csak akkor, amikor a magyarnak
győzelme már befejeződött.

Ez a ragaszkodás azonban a holt latin
nyelvhez akkor nem jelentett egyebet, mint
szembeszegülést a fejlődés sodrával. Taktikai
kísérletet, hogy nem lehet-e a két rossz közül
a kisebbiket választani.

Körülbelül ezt teszik azok a különböző
kisebbségi elemek, kik az új nép-nemzeti kö-
zösségek dübörögve közeledő rohamával szem-
ben — liberalista megoldásokat emlegetnek s
mindent ettől a fronttól várnak, mindent erre

az egyetlen, gyűrött kártyára akarnak feltenni.

Ez az új közösségi, szociális nacionalizmus
a hajdani nemzetiségek utódjaira, a mai ki-
sebbségi nemzetekre éppen úgy két irányból
hat, mint a nyelvi mozgalom az indulásakor.

Az egyik a védekezés, az ellenállás, a po-
litikai harc, az egyenlő és igazságos részesedés
követelése.

A másik azonban a példa párhuzamos és
megfelelő követése az új eszközök alkalmazása:
a nemzeti gondolat elmélyítése, a fegyelem eme-
lése, a szolidaritás kiterjesztése a társadalmi
élet egész területére.

Szoros kapcsolat a falu és a város között,
melyet ott az értékesítő, itt a fogyasztó szövet-
kezetek közvetítenek. A takarékosági tőkék-
nek, a biztosítási ügyleteknek közérdekűvé
szervezése. A nemzeti összekapcsolás mindenütt,
ahol arra társadalmi és gazdasági lehetőség
nyílik és annyira, amennyire ez a lehetőség en-
gedi, mindenekelőtt pedig a sajtónak feltétlen
nemzeti fegyelme, mely hivatását nem negatív

kritikában, hanem a pozitív nemzetépítő mun-
kában látja. Abban, hogy a nyilvánosság, a
napi propaganda hatalmas eszközeivel áldozat-
készségre, egyházi adakozásra, iskolák fenntar-
tására, gazdasági, szövetkezeti szervezkedésre,
nemzeti éberségre neveli olvasó közönségét s
nem kényelmes ellenzékieskedésre uszítja, mely
mindent mástól, nem létező hatalmaktól vár,
maga azonban sem áldozatra, sem munkára
nem hajlandó...! Az a sajtó, mely nem ezt
teszi, mely nem így tanít, nem így szervez és
toboroz: a régi gyarló, tökéletlen, politizáló,
spriccerező megvert magyart tenyészlegeli, szá-
porítgatja és teregeti új vereségek felé, s nem
az újat keresi, nem azt formálja, nem azt gya-
korolja és edzi, hogy meg tudjon az új felada-
toknak felelni.

A történelem örökké ismétlődik s ez se
nem csoda, se nem véletlen: a törvények ugyan-
azok maradnak. Ezeket a törvényeket felismer-
ni, erejükbe belé kapaszzkodni: ez a nemzetek
emelkedésének titka.

Rendelettel szabályozták a röntgen- szakorvosi gyakorlatot

Magáévá tette a miniszterium a röntgenológusok kongresszusának határozatait

Timişoara. Saját tud. A röntgenszakorvosok
tavaly Timişoarán tartott országos kongresszusa
tudvalevőleg határozati javaslatot fogadott
el, amellyel Romániában a röntgenológiai mű-
ködést szabályozni kívánta. A határozatot az-
óta az orvosi egyetemek tanácsai és az egész-
ségügyi miniszterium is magukévá tették s an-
nek következtében most meg is jelent a rende-
let, amely a röntgenszakmabeli orvosi gyako-
rulatot szabályozza. A rendelet, amelyet 47473. sz.
alatt adtak ki, már meg is érkezett a helyben
működő egészségügyi hatóságokhoz és ehhez
november 1-éig a röntgenszakmában működő
orvosoknak alkalmazkodniuk kell.

A rendelet közli, hogy a legfelsőbb egész-
ségügyi tanács július 4-iki ülésén vette tár-
gyalás alá a radiológus-röntgenológus orvosok
kérdését és határozatilag kimondotta:

a) Mindazon orvosoktól, akiknek rendelé-
sében röntgenkészülék van, hogy azzal saját be-
tegeiken diagnosztikát állapítsanak meg, vagy
ezek betegségének lefolyását figyelemmel ki-
sérjék, nem követelhető szakorvosi diploma,
vagy annak igazolása és szabadon gyakorolhat-
ják a röntgenológiát. Azonban az ebbe a kate-
goriába tartozó orvosok nem nevezhetik magu-
kat röntgen-szakorvosoknak (specialistáknak)
és nincs is joguk ahhoz, hogy cégtáblájukon

vagy receptjeiken feltüntessék, hogy röntgen-
készülék van vagy hogy radiológiai kezeléseket
végeznek, továbbá röntgenszakleleteket sem ad-
hatnak ki.

b) Azok az orvosok, akiknek röntgen-labo-
ratoriumuk vagy intézetük van, amelyek mint
ilyenek szerepelnek az egészségügyi törvény
meghatározta követelményeknek kötelesek ele-
get tenni. Vagyis szakorvosi diplomával kell
rendelkezniük, amelyet az országban lévő vala-
melyik egyetem orvosi fakultása ad ki. Kötele-
sek ezenkívül a röntgenológia szabad gyako-
rlatához való jogosultságukat igazolni és a mi-
niszterium autorizációjával is rendelkezni,
amint azt az egészségügyi törvény előírja.

Eddig a rendelet. Orvosi körökben termé-
zetesen nagy feltűnést keltett. A röntgenspe-
cialisták kijelentése szerint a törvény és a ren-
delet gyakorlati alkalmazása egyuttal azt is
jelenti, hogy mindazok az orvosok, akik rönt-
genkezelést végeznek és 1931-ben ezen a téren
még nem volt ötlet praxisuk — ez tűnik ki
ugyanis az említett törvényszakaszból — im-
már kötelező módon kénytelenek eleget tenni
a rendelkezésnek. Ha nincs meg a szakorvosi
diplomájuk, úgy ezt vizsga útján kell megsze-
reznük, vagypedig be kell szüntetniük a rönt-
genkezeléseket.

Levelek Irtá: Pásztor József

A padlásszoba volt az a hely, ahová a régi
dolgok kerültek. Amikor a házat építették, az
építész figyelmeztette őket, hogy a padlástérből
ki lehet szakítani néhány négyzetmétert, ahol
egy kis szobát csinálhatnak. Ez a szoba lett az-
után a lomtár. Az olyan holmikat vitették fel
ide, amire már nem volt szükség.

A padlásszobába kerültek a régi ruhák,
amiket esetleg fel lehetett még használni vala-
mire. Itt pihentek az utazási holmik: bőröndök,
útikosarak, kalapskatulyák, a boldog, verő-
fényes nyárra várakozva, amikor újra lekerül-
nek a padlásszoba csendjéből, hogy megtisztol-
gatva, frissen és ragyogóan, jószágú ruhadara-
bokkal megtöltve, új, színes hotelcímkékkel
gyarapodva repüljenek a robogó vonatokon,
nagy hegyek, szelid, kék tavak, vagy a végtelen
tengerek felé.

Volt a padlásszobában ezenfelül egy szek-
rény, amit az asszony édesanyja ajándékozott
nekik. Régi-régi, romantikus szekrény volt ez.
Pár életet már túlélt. Látott fiatalos szerelme-
ket, örömet és fájdalmat. Hallgatott zenét, po-
hárcsengést és öblös kurjantásokat. Hallott halk
zokogást, gyötrelmes vitákat, kétségbeesett pa-
naszokat. Ugy, amint ez az életben szokott vál-
takozni.

Mikor a szerelem már hűlni kezdett s a
tüzes szavakat a szelid összetartás mindennapi
szavai kezdték felváltani, a kedves relikviákat:
az esküvő, a régi hűlök emlékeit, sőt azokat a
szerelmes leveleket is összerakosgatta az ass-
zony egy hatalmas papírskatulyába, amiket

házasságuk előtt váltottak egymással.

Az asszony nem volt éppen kegyetlen.
Szépen elrendezte a leveleket. Némelyikből
rözsaszín fény lobbant ki. Egyet-egyét el is ol-
vasott és halk sóhajjal gondolta:

— Hát így volt? Csakugyan így volt? Ezt
éreztek és mondták el egymásnak?

Átkötözgette a levélsomókat és egy kis bo-
rús érzéssel süllyesztette el a kis csomagokat a
doboz fenekére.

Az urának nem is szólt. Hiszen sohasem
volt kíváncsi azokra a szép, szerelmes leve-
lekre, amiket valamikor mindennap küldött
neki, a fővárosból, a hegyek közé.

Azután évekig pihentek a levelek, a barna
diófaszekrényben több fakult csipkedarabbal,
leprésszel virággal táncrenddel és efféle aprósá-
gokkal.

Az asszony szíve néha megdobbant, ami-
kor egy-egy gyorsan elfutó nap szürkeségéből
feleszmélt s az a vágya ébredt, hogy milyen jó
volna megállni, a leveleket a padlástól le-
hozatni. Leülni az urával egy kedves sarokba
és együtt elolvasni egy csomót a levelekből,
visszaérezni a kedves, tiszta, boldog multat,
amikor az ura is csak írásban merete elmon-
dani, amit érzett, mert amikor több hónapi le-
velezés után megérkezett, csak nézte őt nagyra-
nyílt szemmel, mint a gyermek, de azokat a
szép, meleg szavakat és vallomásokat, amiket a
leány tőle várt, egy újabb levélre tartogatta.

Egyszer aztán furcsa dolog történt. Az ura
csodálkozó arccal tett elibe egy levelet, amit
valamikor, talán tizenöt esztendővel ezelőtt írt
neki, szóval a menyegző előtt és amelyik levél
egyike volt azoknak, amibe szívét, lelkét bele-
öntötte

— Hát ez mi? — forgatta a levelet az ass-
zony előtt. — Hogy kerül ez a folyosóra?

Az asszony pirulva vette kezébe a levelet.
Belepillantott, néhány sort röpkén átfutott s
felnézett az ura arcába.

— Nem értem — susogta. — En a levelein-
ket mind megszámoztam, összecsomagoltam,
egy nagy dobozba tettem, a dobozt átkötöttem
vastag spárgával és elhelyeztem a padlásszobá-
ban a szekrényben.

A férfi borús tekintettel összehúzta a
szemöldökét.

— Nem is mondtad?

Az asszony vállatvont.

— Nem érdekelték túlságosan a levelek!

A férfi fájdalmas pillantással nézett visz-
za rá.

— Honnét tudod? Azért, hogy nem beszél-
tem... Mégis sokszor gondoltam arra az időre
és...

Az asszony lehajtottá a fejét.

— Ezt nem tudtam... Aztán arra is gon-
doltam, hogy Piroška már tizennégy éves...
Talán fölfedezte volna a leveleket, elolvasta
volna őket?

— Mégis furcsa, hogy a külső folyosón ta-
lálom meg egy leveletem!

— Ezen én is csodálkozom, de majd utána-
járók a dolognak.

Azonnal felment a padlásszobába. A szek-
rény sohasem volt bezárva. A kulcs benne volt
az ajtajában. Az asszony a kulcsot megfogta és
feltárta a szekrény ajtaját. A doboz ott volt, de
a zsinór le volt oldva róla. Az asszony izgatot-
tan emelte le a doboz fedelét és észrevette, hogy
a levélsomók közül több fel van bontva. Meg-
állapította azt is, hogy néhány levél hiányzik.

A romániai spanyol követség egész vezető személyzete le- mondott a mai madridi kormány képviselétéről

A szófiai és bécsi spanyol követség is
szakiott

Bucuresti. Saját tud. Don Pedro de Poat y Soutzo bucaresti spanyol követ közölte Tatarescu miniszterelnök, helyettes külügyminiszterrel, hogy lemond és nem fogja képviselni a madridi kormányt. Hasonlóképpen lemondott Juan y Serat első titkár, Jose Aliover titkár, Antonio Mosquera kereskedelmi tanácsos, Alfredo Soler kereskedelmi titkár és Louis Benavlo kereskedelmi ügynök, valamint a jelenleg Rómában tartózkodó Manuele Villegas katonai attasé is. Bucuresti értesülések szerint lemondott a szófiáról és bécsi spanyol követség is.

Az angol király sétahajózása a Földközi-tengeren

Helyettes külügyminiszter vette át
az angol külpolitika intézését. Az angol
légiügyi államtitkár botránva.

Londonból jelentik: A Nahlin luxusyacht, amelyen az angol király adriai utazásra indul, kifutott Southampton kikötőből. Elindulása előtt rövidhullámú rádiót szereltek föl a yachtra. A király a spanyol eseményektől teszi függvé, hol szálljon fel a hajóra: Gibraltárban-e, vagy Máltában. A yachton pompás versenycsónak is van, mely óránként 100 kilométeres sebességgel halad. Ezen a motorcsónakon tesz majd Edward király több kirándulást.

Londonból jelentik: Halifax lordpecsétőr a politikai helyzetre való tekintettel, megszakította nyári szabadságát és átvette a külügyi hivatal vezetését a külügyminiszter távollétében.

Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök kérte Sir Christopher Bullock állandó légiügyi államtitkár fölmentését. Hivatalos vizsgálata szerint nincs szó korrupcióról, de bizonyos tárgyalások alkalmával az államtitkár olyan magatartást tanúsított, ami ellentétben áll a politikai közszolgálat szabályaival. A tárgyalások a vizsgálat megállapítása szerint nem a kellő helyen történtek és ellenkeztek a kötelező titoktartással.

Már rég nem volt a padlásszobában. Talán Pirooska? Nem. Nem volt itt fenn semmi, ami érdekelhetne volna! Hirtelen eszébe jutott, hogy Julit, a fiatal, falusi cselédleányt többször felküdte mostanában a padlásszobába, hogy ezt is, amazt is lehozza.

Felállt. Bezárta a szekrényt. Lement a padlásról. Bement az ebédlőbe s odafordult az urához.

— Azt hiszem nyomon vagyok. Várj. Add ide azt a levelet. Hová tetted?

— Hát — felelt a férfi egy kis zavarral, — elolvastam.

Az asszony szeme megcsillant.

— Elolvastad? Igazán? Volt türelmed hozzá?

A férfi megmozdult.

— Végre is, valamikor én írtam... hát elolvastam.

— No és? — gyúlt fel lágy, tétovázó fényrel az asszony szeme. — Szép levél?

A férfi félig elfordult s halk szóval mondta:

— Azt neked kellene tudni.

— Ó, Istenem! — sóhajtott az asszony. — Amikor kaptam, akkor nekem természetesen nagyon tetszett, hiszen...

A férfi mosolyogva bólintott.

— Aminthogy nekem is tetszett minden leved... Egy témáról beszélünk akkor mind a ketten...

Az asszony elpirult. Félszemmel nézett a férfi arcába.

— Azonnal nyomára jövök, hogy ki bolygatta meg a leveleket. Menj be a másik szobába. Minden szót hallani fogsz. Julit becsengetem.

Nincsen semmi kétség:

Sem a „Luxus-krémek”, sem „csoda-krémek”, sem „utánzatok” nem pótolhatják a

NIVEA-CRÉME-T.

Mert az egész világon nincsen más krém, amely szintén a bőrápoló euceritet tartalmazná, pedig ezen alapszik a Nivea Crème meglepő hatása. — Tehát: Csak Nivea Crémet és semmi mást!

Katonai parancsuralom Görögországban

A hadsereg csatlakozott az új uralmi rendszerhez. — Vérontás nélkül ment végbe az államcsiny

Athénből jelentik: Görögországban katonai parancsuralmat kiáltottak ki. A kormány kiáltványában utal arra, hogy azért kellett ehhez az eszközökhöz folyamodnia, mert a kommunisták tevékenysége veszélyeztette a társadalmi rendet. A görög hadtestek parancsnokai táviratilag jelentették be csatlakozásukat a kormány akciójához.

Az államcsiny vérontás nélkül ment

végbe.

Athénből jelentik: A parancsuralom első napja egész Görögországban rendzavarás nélkül telt el. A kommunisták csak néhány vidéki városban próbáltak szembeállani a kormány-csapatokkal, de komoly összeütközésre nem került sor.

Belgrádban a görögországi események nagy meglepetést keltettek.

Lupu Párizsban, Goga Berlinben

A kommunista gyűlésen való részvétele miatt Lupu nem mer hazajönni

Bucuresti. Saját tud. A román belpolitikai élet érdekessége az a helyzet, amelybe Lupu, a Nemzeti Parasztpárt alelnöke került, azáltal, hogy Párizsban egy kommunista jellegű gyűlésen felszólt. A román nacionalisták ezt nem tudják meghozósítani neki és Goga Octavian lapja, a „Miscarea” tegnapi délutáni számában azt az üzenetet küldi nek Párizsba, hogy jobb lesz, ha a történetek után haza se jön többé.

A jobboldali lapok egyébként azt írják, hogy Lupu tudatára ébredvén ballépésének, nem is mer hazajönni. Hanem előre küldte megbízottait Mihalachéhoz, azzal a kéréssel,

hogy legalább a Nemzeti Parasztpárt közvéleménye előtt vegye őt védelmébe.

A Dreptatea tegnapi száma még is adja ezt a védelmet. Kikel a Lupu személyes biztonságát veszélyeztető izgatások ellen és rámutat arra, hogy ezek végzetes következményekre vezethetnek.

Bucuresti. Saját tud. Goga Octavian, a Nemzeti Keresztény Párt elnöke kihallgatáson volt Hitlernél. Az audiencia egy teljes órát tartott. Utána Goga tanácskozásokat folytatott a német nemzeti szocialista vezetőemberekkel.

Gyengéden betuszkolta a férfit a szobájába és megnyomta a csengőt.

Pár pillanat múlva nyílt az ebédlő ajtaja és belépett Juli. Megállt az ajtóban. Zavartan pislogott az asszonyra, aki a levelet felé mutatta.

— Hogy került ez a levél a folyosóra?

A leány elsápadt, majd hirtelen pirosság öntötte el az arcát. A szeme pislogott és hirtelen könnyesepp szökött szempillájára.

Az asszony részólt.

— No csak ki velet! Te jártál többször a padlásszobában? A szekrényből is lehoztál ócska kalapokat, amiket annak a szegény kömüvesnek adtunk. Igaz, vagy nem igaz?

A leány nagy zavarral felelt:

— Hát igaz... Le is hoztam a kalapokat, oszt a naccságos asszony válogatott belőlük.

— De most a levelekről van szó! Felbontottad a nagy skatulyát s lehoztál egy csomó levelet!

— Én nem...

— Ne hazudj! Egyet a folyosón is elvesztettél.

A leány kötőjét a szeméhez kapta. Felbőgött és jajgatni kezdett.

— Miért bánt engem a nagyságos asszony? Semmit el nem loptam.

— Igen. Csak a leveleket.

— Azokat is visszatettem volna...

— Mit akartál velük?

— Hát keztesókolom... Ne tessék rám haragudni... Tuggya a naccságos asszony, hogy járt utánam a Lajos a sofőr, a szomszéd villából... Nekem is teccet, mert hogy olyan huncut, fekete szeme van, osztán jó, kedves ember, hát...

Itt elakadt. Ujra emelte a kötőjét és csak úgy patakzott a könnye.

— Ne böggj! — kiáltott rá az asszony. — Mi köze Lajoshoz a leveleknek?

A leány szipogott, csendesült a sírása, de a szava még akadozott.

— Hát csak az, hogy leveleket kűdözött, osztán én... amikor elolvastam egy néhányat azokból a gyönyörű levelekből, beleírtam belőlük az én leveleimbe, akiket a Lajosnak küldtem... Hát így.

— Ó, te buta!

A leány a fejét csóválta.

— Nem vótam buta, naccsága kérem, mert a Lajos megszeretett. Mondta, Az ősszel elvesz.

Egyszerre kisütött a nap az arcán. Odafutott az asszonyhoz, elkapta a kezét, megcsókolta és kűrt belőle:

— Ne tessék rám haragudni, olyan boldog, de olyan boldog vagyok.

— Akkor miért bögtél?

— Eppen azért!

— Hány levél van nálad?

— Tizenhat... Azt az egyet elszórtam,

mert éppen vissza akartam vinni. Mostanában nem köllenek... úgyis szeret mán a Lajos.

— Egy, kettő, hozd be azokat a leveleket!

A lány topogva rohant.

— Hozom!

Pár pillanat múlva az asszony kezében voltak a levelek. Vitte be az ura szobájába. A leveleket letette az íróasztalára. Szembefordult vele. Az arcán friss pír égett.

— No, mit szólsz hozzá?

A férfi mosolya a szive felé áradt.

— Szép... öröm ez — szólt tétován. — Ha már bennünk nem gyűl fel a láng, ha o-

Régi nyaralások

Itt van a nyár, a nagy varázsló és bűvös vessejével megérinti a sziveinket. Ilyenkor mi városi emberek erdőborította hegyek, vidám falusi kertek, a kék Balaton és a tenger után vágyunk és irigyeljük a régieket, mert ők még meglehetett, hogy nem csak weekendezni, hanem igazán nyaralni menjenek.

Már egyes ókori népeknél szokásban volt, hogy otthagyták meleg, poros városaikat és néhány hónapra kellemes éghajlatú vidékre költöztek.

A római arisztokraták Tibur, Tusculum és Baiä környékén építettek maguknak villákat. A betegek a gyógyforrásokhoz, a tenger mellé és a tavakhoz jártak üdülni. Itt azután vendéglők, színházak, mulatók épültek, szóval valóságos fürdőhelyek alakultak.

Az uralkodóknak, mint tudjuk, ősidők óta voltak nyárilakai, melyeket szeretettel szépítették.

Ilyen volt a régi magyar királyok visegrádi kastélya, melyet Mátyás király korában a pápai követ valóságos földi paradicsomnak nevez. A nyaraló 350 szobájában négy uralkodó teljes kíséretével megszállhatott. Vízvezetéke is volt.

Mátyás király nagyobb ünnepélyek alkalmával felváltva vörös és fehér bort vezetett a kútaiba.

Az angol uralkodók egyik kedvenc nyári tartózkodási helye volt a Londontól két és fél kilométernyire fekvő Hampton Court, melyet 1515-ben Wolsey érsek építtetett és VIII. Henrik királynak ajánlott fel. Ott volt Erzsébet angol királyné botanikus kertje is. Hampton Courthoz, akárcsak a francia királyok XIV. században épült fontainebleau nyaralójához, számos történelmi emlék fűződik.

XVI. Lajos francia király uralkodása kezdetén a főrangú társaság Rousseau hatása alatt „vissza akart térni a természethez”. Mária Antoinette királyné majorságában egyszerű batisztruhában jelent meg a fejéknél, gyönyörködött a pelyhes kiscsirkékben és selyemszalagon hófehérre fűrdetett báránnyal vezetgetett. Este görögtűzzel világították meg a park mesterséges barlangjait, a tavon aranyos csónakok siklottak s édes zene hangjai mellett folyt a tánc a holdvilágnál...

Nevezetesebb XVIII. századbeli nyaralóhelyek voltak az ásványvízforrásaikról ismert

vassuk is egymás leveleit... hiszen olyan rég volt... Legalább valakiben új érzést ébresztettek.

Az asszony nyugodtan, jobbkézét a mellére feve halk pihegéssel felelt:

— Mit tudod, Miklós!

A férfi egyenként emelte fel a leveleket. Belemélyedt a sorokba és amint az asszony felé emelte fel egyszer-egyszer a fejét, csak annyit szólt halkán:

— Ez a levél az enyím... Ez a tied... Ez megint az enyím...

A végén már ragyogott az arca. Egy parányit titkolta mit érez, de az asszony már tudta. A férfi felemelkedett az íróasztaltól.

Fátyolos tekintettel nézett az asszony arcába.

— Édes! Le kell hozni a padlásról a leveleket. Csináltak egy szép ládikát nekik s abban tartjuk őket zár alatt. Az én íróasztalomban elfér.

— Vagy az én szekrényemben — susogta az asszony s a pilláin nedvesség fénylett.

— Ahogy akarod — felelt a férfi, aztán hirtelen felcsillant a szeme. — Vagy talán úgy — folytatta fölhevülve —, hogy két dobozt csináltatok. Egyet neked, a te leveleidnek. Jó?

— Jó — bólintott az asszony s hirtelen egy nagyot léptek egymás felé.

Összeborultak. Az asszony feje a férfi arcához simúlt.

— Miklós! — susogta. — Szeretlek!

A férfi átkarolta az asszonyt.

— Évike! Évám! Már kezdünk elfelejteni, hogy... Pedig hát... Tulajdonképpen úgy van, mint régen!

És megcsókolta szeliden az asszonya lehűnyt szemét.

Aachen, melyről Casanova is megemlékezik emlékirataiban, Aix Bains, Blombières és Spaa.

Ezen időben a közlekedés még igen nehéz s az árak is magasak voltak, így e helyeket csupán a nemzetközi előkelő világ látogatta.

Akkoriban jött divatba Marienbad. A hetvenöt éves Goethe 1820 körül ott szokott nyaralni. Több nyáron át egy Lewetzow nevű családnál lakott és beleszeretett a tizenhét éves, bájos Lewetzow Ulrikába. A nagy körülönbség dacára arra gondolt, hogy a fiatal leányt feleségül veszi. Párlfogóját és barátját, Károly Ágost szászweimari nagyherceget rábírta, hogy kérje meg számára Lewetzow Ulrika kezét. A nagyherceg beszélt is a leány anyjával, de Lewetzowné kitérő választ adott. A házasságból nem lett semmi s midőn Goethe bánatos szívele hazautazott, kocsijában írta a híres Marienbadi Elégiát.

A szabadban való fürdés még akkor sem volt általános.

A restauráció idején Dieppe normand lakossága nagyon megülködött rajta, hogy Berry hercegné megfürdött a tengerben. Trouvilleben csak néhány író használta a tengeri fürdőket. Ott üdült az 1850-es években Eugénia császárné, III. Napoleon felesége is.

A montecarlói játékkaszinó 1858-ban nyílt meg.

A második császárság alatt is még csupán a gazdag, dologtalan emberek fürdöztek. A legelőkelőbb nyaralóhelyek voltak abban az időben Wiesbaden, Hamburg, a 26 gyógyforrásáról híres gyönyörű Baden-Baden, melyet a „nyári kis Párizs”-nak neveztek. Játéktérme a nemzetközi előkelő világ találkozóhelye volt. Gyógytermében sokáig ez a felírás díszelgett: „Kutyákat és poroszokat ide behozni tilos!”

A Lido a XIX. század közepén Taine szerint teljesen üres. Hasonló volt a helyzet Veneziában is.

Pesten az úsznitudók a dunai „Civil uszodát” látogatták. E sport egyre jobban divatba jött, sőt később már a nők is tanultak úszni. Ez meglehetősen nehezen ment az akkori hosszú ujjú, bokáig érő fürdőruhákban.

A budai Császárfürdő is nagy divatban volt. A pestiek omnibuszon jöttek át a hajóhídon. A gyógyforrásokat sokan használták. A Császárkertben zenekar játszott s a hölgyek kávé, csokoládét oszonnáztak.

Arany János évekig nyaralt a romantikus Margitszigeten. Egyszer, amint egy padon ült, József főherceg mögéje került s látta, hogy Arany verset ír ezzel a címmel: „A tölgyek alatt”.

A főherceg tréfásan mondta neki:

— Ön téved, mert nem tölgyek, hanem hársak alatt ül. A tölgyek tíz lépésnyire vannak.

Abban az időben a magyar fürdőket leginkább a külföldiek látogatták. 1880-ban a balatoni fürdők közül csupán Füred virágzott. A Tára üres volt, 1878-ban a tátrafüredi telep csupán 12—14 házból állott. A turisztika még nem volt általános. A csúcsokat csak kevesen mászták meg. A vendégek inkább a kávéházban ültek, zenét hallgattak és politizáltak.

A magyarok közül sokan nyaraltak Ausztriában, de az osztrák Alpok még csak ezután lettek népszerűek. Svájcot se sokan látogatták még akkor s a kirándulók hordszéklén vitették magukat.

A XIX. század második felétől kezdve a kényelmesebb közlekedés és olcsóbb árak következtében polgári körökben is általános szokás lett a nyaralás, fürdőzés, egészen a világháborúig.

A nyaralás, helyesebben a fürdőkön való gyógyuláskeresés már az ardeali fejedelemség korában divatban volt a fejedelmek és főurak között. Egész Ardeal tele van gyógyvizekkel, hatásos forrásokkal. Nasaud megyében, Maier és Radna között a Báthoryak fürdőjének még nyoma van. Az oradeai török basa pedig Cămpian község mellett, — ahol Inger Sulejmann birtoka van — épített nyaralót s ott nyaraltak a basák udvartartásával együtt. A fürdők gyógyhatását a törökök ismertették meg a magyarsággal és a pesti, ma is eredeti alakjukban fennálló török fürdők tanúsága szerint megteremtették a fürdő-kultúrát is.

Az Orsul-noul Nőszövetség nemcsak az elhagyatott és szegény emberek pártolását tűzte ki céljává, hanem adatainak ismeri, hogy a mai embernek annyira szükséges családi légkört megteremtse, a családban és a társadalomban egyaránt. Ezt a kellemes hangulatot fogjuk vasárnap a Nőszövetség fagyalt délutánján tapasztalni. Ez alkalommal *Perédi György* szerkesztő színes előadása mellett *Noz A-né Bódis Manci* énekszámait és *Varga Joli* szavaltát lesz alkalma élvezni a közönségnek. Belépti díj nincs. Fagyaltól a Nőszövetség gondoskodik.

Kántortanítónévnyújtás az ujvárosi reformátusoknál. Az oradeai ujvárosi református egyház Homolya Etelka tanítónő nyugdíjbavonulása miatt megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetett. A pályázatra jelentkeztek: Vargha Ferenc (Covaciú), Kiss Béla (Ant), Móvik Gyula (Bihorea), Koós Mihály (Zălau), Kilián Sándor (Chisinau-Cris), Faragó Károly (Finiş). A választás, ünnepélyes ítéletkezéssel keretében, a pályázók közreműködésével, vasárnap délelőtt tízenegy órakor lesz az ujvárosi református templomban.

Dísz-síremlékét kap Bátor Ferenc. A Társulati Felső Kereskedelmi Iskola volt növendékei, az iskola tanári kara és a Csarnok akcióit kezdték, hogy a váratlanul elhunyt **Bátor Ferenc** tanárnak dísz-síremlékét emeljenek. Gyűjtőveket bocsátanak ki és gyűjtés útján szedik össze a síremlék felállításához szükséges összeget. Bátor Ferenc, aki évtizedekig tanított ebben a városban, életének nagy részét itt élte le, megérdemli ezt az emléket volt növendékeitől, akik kegyelettel gondolnak váratlanul elhunyt népszerű tudós tanárjukra.

Ügyészségi hírek. Oradea. Saját tud. A szantimreui református templomot mosi tatarozzák s a tornyot magas állásokkal vették körüli. Kedden délután hirtelen összeomlott a tornyot körülvevő tíz méter magas állás, amelyen szerencsére éppen akkor csak két munkás tartózkodott, az egyik Detch Lajos negyvenöt éves diosigri kőműves, a másik Kuruc Lajos szantimreui lakos. Mindketten lezuhantak és súlyos sérüléseket szenvedtek. A csendőrség megállapította, hogy az állás építésére felhasználott fenyőfagerendák között hibás volt, amelyeken régi faragások voltak, ilyen faragságnál tört el az egyik gerenda s ez okozta a katasztrófát. Pop Andrei és Pop Teodor diosigri építészeket bekiérték az ügyészségre, mert ők vásárolták az álláshoz szükséges anyagot. — Solyom János arposeli gazda kedden Mihály nevű fiával összeveszett s a veszekedés hevében fiát négy késszurással súlyosan megsebezte. Solyom Mihályt súlyos vérvesztéssel szállították be a salontai kórházba s a magáról megfeledezett apát behozták az oradeai ügyészségre. Solyom János késelésért már ült börtönben. — Kedden éjszaka Uilacul de Crisen özvegy Bálint Jánosné négyezer lelt érték lovat ismeretlen tettesek elhajították az istállóból. Az esetet jelentették az ügyészségen, a nyomozás megindult a tettesek kézrekerítésére. — A ceceai csendőrség jelenti az ügyészségnek, hogy hétfőn egy felixfürdői híd alatt, holtan találták Tamási Mária 54 éves remeteai asszonyt, aki még vasárnap este fürödni ment a híd alatt folyó melegvízi patakba. Halálát szívizomhűtés okozta. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt. — Boi községben Mackbarter Jakab kocsmájában Türkös Ferenc, P. Kovács István, Ujvári János és Orbán György ittas állapotban összeverekedtek s alaposan „ellátták” egymás baját, úgy hogy Orbánt a salontai kórházban vették ápolásba s a többiek is otthon az ágyat nyomják a kis „szóváltásból kifolyólag”. A vizsgálat megindult.

F. W. Foerster

LET és JELLEM

Fordította: Schütz Antal

Ára 116 lei és portó

Kapható **könyvosztályunknál**

A gibraltári szorosban Franko tábornok csapatai áttörték a spanyol kormány hadihajóinak záróvonalát

Marokkóból akadálytalanul folyik a fölkelő csapatok átélése. — Délről is megindultak Madrid ellen s kezdődik a végső küzdelem

Tangerből jelentik: Franko tábornok megvalósította tervét és áttörte a kormányhő hajóraj blokádját a gibraltári tengersizorban. Szerdán este Céntából két csapatszálító hajó indult el Algecirás felé. A gibraltári szorosban szembe találkoztak egy kormányhő torpedórombolóval. Tüzelés kezdődött, megszólaltak a céntai parti ütegek, felszállt az ellenforradalmárok repülőinek halálraja, úgy hogy a kormányhajó csakhamar elnémult s elvonult. A csapatszálító hajóról most már akadálytalanul ki lehetett szállítani a katonákat. Mingyart az első alkalomkor több mint 2 ezer fölkelő szállt partra. A fölkelők megkezdték az előnyomulást Sevillából Madrid felé. Lano tábornok bejelentette a sevillai rádióban a marokkói kato-

naság megérkezését és bejelentette, hogy megkezdődött a végső küzdelem

Mola tábornok csapatai Sommo-Sierra mellett megverték a kormánycsapatokat, akik 300 halottat hagytak hátra.

A madridi belügyminiszter más hírekkel nyugtatja meg híveit.

Ezzel szemben a madridi belügyminiszter híveinek megnyugtatósa céljából hivatalos közleményt adott ki, amelyben megállapítja, hogy valamennyi hadszíntérről kedvező jelentések érkeznek. Saragost és Huescát — ugymond — még mindig körülzárva tartják a kormánycsapatok és a fölkelők már Oviedot sem sokáig tudják tartani.

Huzavona a be nem avatkozás kérdése körül. — Olaszország az oroszoktól, Moszkva az összes polgári államoktól követel tartózkodást

Rómából jelentik: Hír szerint Olaszország válasza elvileg kedvező lesz arra a francia javaslatra, amely a spanyol eseményekkel szemben földközi tengeri hatalmak semlegességét indítványozta. Biztosra vehető azonban, hogy London és Berlin mintájára Róma is hangzótnai fogja azt a szerepet, amit Moszkva betölt a mai spanyol kormányzat irányításában, befolyásolásában s anyagi és fegyveres segélyezésében. Lehet, hogy Olaszország válaszában megkülönböztetést tesz a benemavatkozás és semlegesség elve között. Az olasz választ valószínűleg csütörtökön nyújtja át Párizsban gróf Chambrun római francia nagykövét.

A lapok erősen hangoztatják, a harmadik internacionálé spanyolországi, görögországi, argentinai és csehszlovákiai tevékenységét.

Tízezer főnyi fölkelő sereg Malaga ellen.

Gibraltárból jelentik: A fölkelők 10 ezer főnyi serege döntő támadást készít elő Malaga ellen. Marokkóból 4 gőzösön eddig 3 ezer embert szállítottak partra. Algecirásba újabb 3 ezer ember érkezését várják.

A moszkvai francia követ a külügyi népbizosnál.

Moszkvából jelentik: Payart moszkvai francia ügyvivő szerdán felkereste a külügyi népbizost és közölte vele a francia kormány óhaját, hogy Szovjet-Oroszország fogadja el a spanyol belügyekbe való benemavatkozás elvét és csatlakozzék ahhoz a megállapodáshoz, melyet majd Franciaország, Anglia, Németország

és Olaszország kötnek.

A szovjet-népbiztos válaszában kijelentette, hogy magáévá teszi a benemavatkozás elvét

és hajlandó résztvenni az egyezményben. A szovjet azonban még azt is kívánja, hogy Portugália és a francia javaslatban említett többi állam is csatlakozzék a megállapodáshoz. Azt is kívánja, hogy bizonyos államok haladéktalanul szüntessék be a spanyol fölkelők megsegítését a törvényes kormánnyal szemben.

OLIMPIA

Orbán magyar ötödik lett a modern öttusában

Somló és Várszeghy átjutottak a selejtezőn

Berlinből jelentik: A modern pentatlonban csütörtök délelőtti a mezsei futóversenyt tartották meg. Győzött az osztrák Leban 13 perc 17.4 mp. alatt. 2. Hietala, finn 13 p. 25 mp. 3. Wyss, svájci 13 p. 47.7 mp. Orbán, magyar 16-ik, 14 p. 46.2 mp. Bartha, magyar 22-ik, 14 p. 09.2

mp. Balás, magyar 23-ik, 15 p. 11.2 mp. Magánszámítás szerint az öt versenyszám után az összetett eredmény a következő: Öttusa olimpiai bajnok: Handrick (Németország) 31.5 pont. 2. Leonard (USA) 39.5 p. 3. Aba (olasz) 45.5 p. 4. Thofelt (svéd) 47 p. 5. Orbán (magyar) 55.5 p. 6. Starbird (USA) 67 p. 7. Lemp (német) 67.5 p. 8. Bartha (magyar) 76.5 p. Balás (magyar) a 13-ik lett.

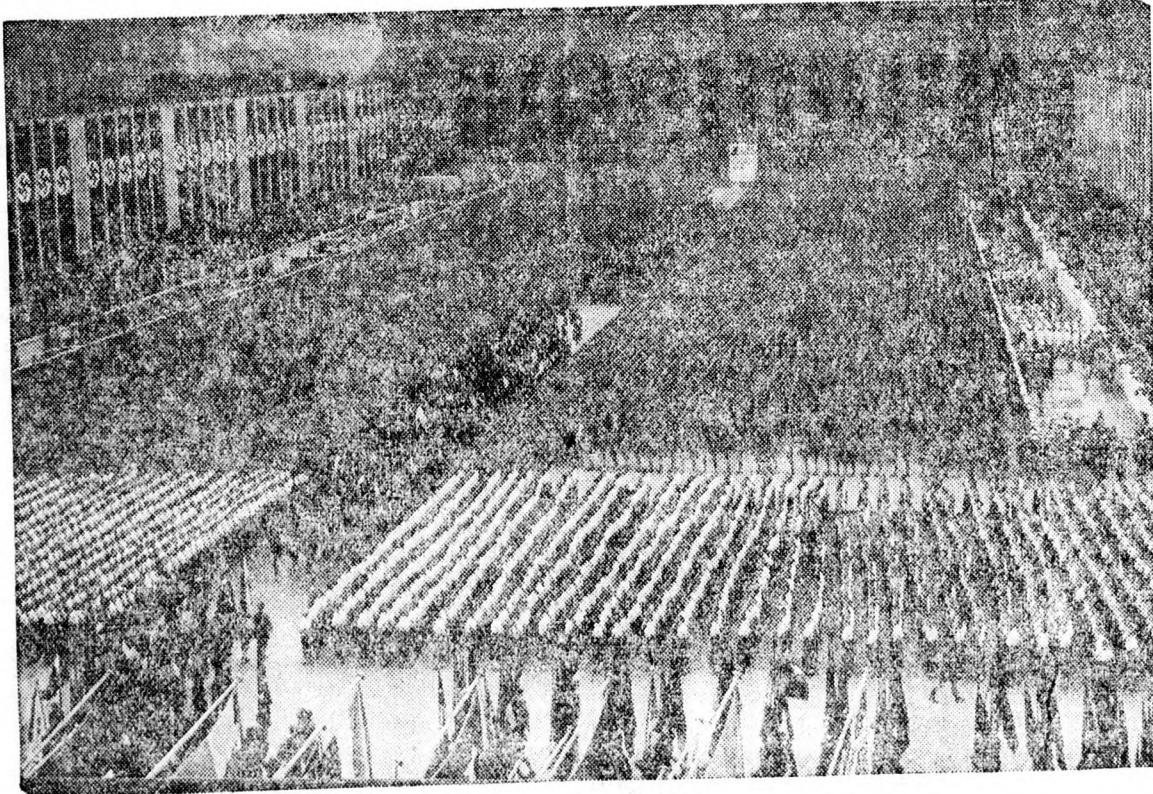
Ugyancsak délelőtti tartották meg a gerelyvetés és a hármasugrás selejtezőit. Hármasugrásban 14 méter volt a standard. Somló megugrotta gerelyben 60 méter volt az előírt határ, Várszeghy tudobta és így mindketten bekerültek a döntőbe.

A 400 méteres síkfutásban az előfutamokat bonyolították le négy előfutamban. Ribinyi az első előfutamban kiesett. Vadas továbbjutott. Eredmény:

- I. előfutam: 1. Robert (angol), 2. Danielson (svéd), 3. Loaring (kanadai).
- II. előfutam: 1. Hendrich, 2. Sorge (dél-afrikai), 3. Keniczhihe (cseh).
- III. előfutam: 1. Brond (angol), 2. Lanzi (olasz), 3. Menzer (német).
- IV. előfutam: 1. Malwood (USA), 2. Vadas (magyar), 3. Limon (Kanada).

A belgiumi fegyvergyárakat át ellenőrzés alá veszik

Bruxellesből jelentik: A vegyes katonai bizottság a fegyvergyártásra vonatkozólag határozatot fogadott el. Eszerint a magán hadi-angyaggyárakat szigoruan ellenőrizni kell, úgy gyártmányai, mint külföldi eladásai tekintetében. Kedvezményeiket pedig csökkenteni kell. Háború esetén valamennyi államosítandó.

A berlini Lustgartenben

az olimpiai ifjuság tömege ünnepélyesen fogadta az olimpiai fáklya bevonulását. A fáklyát a háttérben látható felállított fehér emelvényen helyezték el.

Hogy lesz a repülésből légi közlekedés?

A mai pilóta már nem látja a földet, mégis pontosan tudja helyét. — Az Air France igazgatójának nyilatkozata a forgalmi repülés biztonságáról

Budapest. Nemrég egy jugoszláv forgalmi repülőgép katasztrófájáról olvashattunk, amely állítólag a köd miatt, egy hegyoldalon repült.

A pilóta, a mechanikus és öt utas pusztult el benne. Aztán egy lengyel hadirepülőgép szerencsétlenségéről adtak hírt a lapok; ez a tengerbe zuhant motorhiba miatt Danzig közelében. A szerencsétlenségnek *Orlicz-Dreszer* tábornok, a lengyel hadsereg légvédelmi felügyelője, ennek szárnysegéde és a pilóta esett áldozatul. Hiába éljük a katasztrófák korát, az olvasón ilyenkor századelejei érzések lesznek úrrá s olyanforma gondolatok támadnak benne, hogy addig van biztonságban, amíg földet érez a talpa alatt. Ismét idegenkedni kezd a levegő-

tól, holott azt az ember — tökéletesebben meg-hódította, mint a vizet és a földet, éppen csak legkésőbb hódította meg. S ezért hatnak rá ma, a katasztrófák jobban, mint az árvizek vagy a földrengések pusztításai.

A levegő a legemlékezősebb elem. A leg-lágyabb, a legszelidebb... De tán nem ismer-jük még eléggé! Talán nem fejeztük még be a hódítást benne... Hogyan is állunk a bizton-ság kérdésével ezen a területen?

Ezek a gondolatok foglalkoztattak s ezek indítottak végül arra, hogy a forgalmi repülés egyik legkiválóbb és legszélesebb látókörű szakértőjéhez, *Szilber* József dr.-hoz, az *Air France* igazgatójához forduljak felvilágosításért.

Ha az ember nem volna a levegő ura...

Szilber dr. barátságosan és kimerítően fe-lel minden kérdésemre.

— Hogy állunk a biztonsággal? — kérte. — Ha az ember nem volna a levegő ura, akkor még nem gondolna arra, hogy a sztratoszférát is elfoglalja. Pedig ezt már nemcsak gondolja, hanem cselekszi is... Aki a levegőt ellenséges, gyanus elemnek tartja, az egyszerűen nem ismeri a repülés technikájának fejlődését a há-ború óta. Ezt utóvégre senkitől sem lehet rossz néven venni, hiszen a fejlődés ezen a téren óriási volt.

— A háború alatt, de még ezelőtt 10 évvel is, a repülő a földhöz volt kötve. Ugy értem, hogy a repülő „a szemével nem engedhetette el” a földet, a „láthatóság” a repülés elemi felté-lele volt. A pilótának látni kellett a földet, nemcsak azért, hogy tudja, hol van, hanem azért is, hogy tudja: *hogyan fekszik a gépe a levegőben*. A gépben fellépő centrifugális erők rendszerint, mondjuk, gúnyt űznek a nehézke-dés törvényéből: a pilóta egy-egy éles fordulat-ban nem érzi, hogy testének *hossztengelye* párhuzamos a földdel, mert hiszen ő normálisan űi a helyén, *sőt azt sem érzi, — egy looping al-kalmával —, hogy lábbal az ég felé fordult*. Szóval a levegőben való helyzetének megállapí-tása miatt is látnia kell a földet. Illetve kellett. Téli repülésről, mikor sok a köd, így szó sem lehetett. A felhőtakaró fölé se merészkedhetett s ha a felhők alacsonyban álltak, alattuk csús-zkált, ha nem volt hegyes a vidék.

— Hogy a Zeppelin olyan kitűnő eredmé-nyeket ért el a háborúban, annak az volt az oka, hogy — elsőnek szállt a felhőtakaró fölé. Ott biztonságban volt. Zseniális egyszerűséggel oldotta meg a problémát: *kötelen a felhők alá látogatott egy kosarat*, vagy kis repülőgépet, amelyben egy ember ült! Ez tartotta az össze-köttetést a földdel s végezte az irányítást tele-fonon.

El a földtől...

— A Zeppelin ezt megtehette, de a repülő-gép nem tehette meg. Különben a háborúban nem is volt erre szükség. A harcirepülőknak a tereppel van dolguk, nem igen van értelme, hogy ködben, éjjel, vagy a felhők fölött repül-jenek. A forgalmi repülésnek azonban egészen más céljai vannak; egy kereskedelmi repülő-gépnek minden időben menetrendszerinti pon-tossággal kell indulnia és érkeznie. A „termé-szetes” repülésnek közlekedéssé kell civilizál-ódnia. A föld látásától független repülésre tehát a kereskedelmi repülés érdekei adták az ösz-tönzést. A légiforgalmi vállalatok az első évek dőcögései után rájöttek végre, hogy gyermek-betegségeik legfőbb oka a földhözköötöttség. És a gyermekbetegségek közé tartoztak a kény-szerleszállások és a — katasztrófák is. (Az igaz-ság kedvéért megemlítem, hogy a halálos ki-meneteli katasztrófák úgy abszolút, mint rela-tív értelemben véve ritkábbak voltak, mint

bármely más közlekedési gépeknél. Gondol-junk csak az autószerencsétlenségekre, pl. Amerikában...) A minden időben való re-pülőnitudás problémája tehát nagy mértékben a biztonság problémája is volt.

A vakrepülés

— Így érkezett el a repülés — folytatta *Szilber* József dr. — fejlődésének új fejezeté-hez: a vakrepüléshez. A gondolatot *Farman* valósította meg, ő szervezett először tanfolya-mokat, amelyeken a forgalmi pilóták szakszerű kiképzést nyertek a vakrepülésben.

— Világos, hogy a vakrepülés, csak a mű-szerek számának növelésével vált lehetővé.

— Milyenek ezek a műszerek, amelyek pó-tolni tudják a földet?

— Itt van először is az igen érzékeny, kom-penzált busszola. Aztán a *dűlésmérő*, amely az oldalra való elhajlásokat mutatja, végül a *haj-lásmérő*, amely azt mutatja, hogy bukik-e, vagy emelkedik-e a gép? Van még persze egy egész sorozat műszer, de az említettek a leg-fontosabbak. Talán érdekes lesz egy pár szóval jellemezni őket.

— A hajlást és dűlést a földön ingákkal mérik, az inga tudalévón mindig a föld kö-zéppontja felé mutat. A levegőben, repülés közben, azonban nem mutat arra. A centri-fugális erő is befolyásolja, nemcsak a nehézke-dési erő. Az ingát odafönn a giroszkóp pótolja, *egy gyorsan pergő csiga*, amelyről tudjuk, hogy *a forgási síkját mindig megtartja*. Ebben meg-íhet bízni. A műszerben tehát egy ilyen csigát helyeztek el s a légárammal tartják állandó forgásban, oly módon, hogy a repülőgép szár-nyán egy *Venturi* csövet alkalmaznak. Gondol-junk a drogeriákban használt parfümszórókra, a derékszöget képező két csőre: ha a vízszin-tesbe befúrnak, a függőlegesben, amely az űvegbe nyúlik, szívó hatás keletkezik. Hát ilyen szívó légáram forgatja a giroszkópot, amely ezáltal állandóan jelzi a gépnek a hori-zontálisoz való helyzetét. A horizontális pedig — földet jelenti. A giroszkópok légvezető csövet természetesen elektromos áram melegíti, hogy be ne fagyjon.

A tökéletes biztonság

— A giroszkópokkal felszerelt gép tehát biztosan úszhat a levegőben akkor is, ha a pi-lóta nem látja a földet. Biztosan úszhat — ameddig a motorja jó. Ha a motorja leáll, a biztonsága is megszűnt, ha, mondjuk, sűrű ködben, alacsony felhők között éri ez a „pech”. Mert tiszta időben, kellő magasságban, a leállt motor csak bosszúságot jelent. A mai forgalmi gépek magasságuk kétszeresét tudják siklással berepülni, 1 km. magasságból hét kilométeres körzetben tudnak leszállni, kb. 100 négyzet-kilométeren kereshetnek maguknak alkalmas leszállási helyet. A ködben, vagy sötétben való leszállás azonban nagy rizikó, amelyet csak

úgy kerülhet el a pilóta, — ha nem száll le.

— Tehát: a gépnek nemcsak giroszkóppal, hanem több motorral is kell bírnia. *Tökéletes biztonság = több motor, plusz műszer.*

— A tökéletes biztonsághoz azonban még a rádiótechnika gyors haladása is hozzájárult. Ma minden gép kissúlyú rádiót visz magával és állandó érintkezésben van a földdel. A pi-lóta eleinte csak időjárásjelentéseket, utasításo-kat kapott a levegőben, ma már a *helyét is meghatározhatja*. Földi *gonio-állomások* követik a repülőgép útját. Ezeket forgatható keretan-tennák vannak, amelyek különböző intenzitás-sal veszik a repülőgépről leadott jeleket, asze-rint, hogy a keretantenna síkja, milyen szöget képez a géppel. Mikor a keret síkja merőlegesen áll a gépet és az állomást összekötő síkja, a *je-leket nem hallani többé*. Ha tehát két gonio-állomás egyidőben észleli a repülőgép jeleit, akkor egymásközti távolságukból és a két szög-ből, egy térkép segítségével azonnal meghatá-rozhatják a gép helyét, épp úgy, mint a három-szögelésnél.

— A repülőgép — egyezményes jelekkel, — leadja: *„A helyemet akarom meghatároz-ni”*... S egy negyed perc múlva már meg is kapja a választ: *„Te most Csömögér-Pákától négy kilométerre vagy északról*

Felszállás — leszállás műszerekkel

— A felszállásnál, ha az sűrű ködben tör-lénik, egy fehér szalagot fektetnek végig a re-pülőterén. Az mutatja az irányt, amíg a gép gurul. A leszállás már komplikáltabb dolog, ha köd borítja a repülőteret. A fontosabb ilyen-akor, hogy a pilóta a repülőter fölötti relatív magasságát pontosan ismerje. Nem elég, ha csak a repülőter magasságát ismeri (*Mátyás-földé pl. 145 m.*), mert hiszen a magasságmérés a légnyomás mérésén alapul, a légnyomás pedig változhat. A magasságmérő pontos beál-lításához szükséges adatokat közlik a gonio-ál-lomások legelőször a pilótával, aztán a repülő-ter feletti helyzetéről világosítják fel. A pilóta most már tudja, hogy milyen magasan van s milyen irányból kell „fognia” a repülőteret — amelyből nem lát semmit. „Most pontosan a repülőter felett vagy!” — inti a rádió... A pi-lóta tovább repül hat percig és fokozatosan csökkenti a magasságát. Aztán visszafordul és pontosan ellenkező irányban ismét hat percig repül, fly módon, mikor megint a repülőter fe-llett van, már csak cca 30–40 méternyire van a földtől.

— *Z! Z!* (Leszállni!) — hallja a megfelelő pillanatban.

— Ekkor leszáll. A magasságmérő olyan pontos, hogy szinte centiméterre jelzi a földtől való távolságot.

Eljövendő „robot-pilóta”

— Ezek után, úgy hiszem, — fejezte be ezt az érdekes beszélgetést az *Air France* igazgató-ja — mindenki előtt világosan áll az a csodá-ias fejlődés, amely a repülésből — közleke-dést csinált. Ez a fejlődés, mint látható, a repü-lés tökéletes biztonságában is tükröződik. Em-beri számításon kívül eső balesetek, természe-tesen, itt is akadnak, de jelentéktelen kiseb-b mértékben, mint, mondjuk, a földön, vagy a tengeren. Ez tény. A statisztika is igazolja, de maga a gondolkodás, a logika is. Ismétlem hogy a levegő a legszelidebb elem, amelynek ismerjük minden „szokását” s így sohasem csa-lódunk benne. A repülés másik faktora, a gép is megbízható. „Kihagyások” csak a harmadik faktorban lehetnének, ez a harmadik faktor pe-dig az ember... De ezek a „kihagyások” is a minimumra csökkennek, ha a gépet két pilóta, vagy egy pilóta és egy mechanikus vezeti. Any-nyit mondhatok, hogy nemcsak nálunk, de más modern forgalmi repülőknél sem történt az utóbbi években, még csak egy „kényszerleszá-lás” sem. Azonban mindezek ellenére az a ten-dencia, hogy ez a harmadik faktor mind na-gyobb mértékben kikapcsolódjék a repülésből s helyét a „robotpilóta” foglalja el. F. B.

Baia Episcopie-i kedvezményes jegyek kiadá hivatalunkban kaphatók

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regie Carol II. 3.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hálftábla: Egész évre 200, fél évre 100, negyed évre 50, egy hónapra 25 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénziári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem öntünk meg és nem adunk vissza. Csekk választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerinti várható időjárás: Mérsékelt nyugati szél, helyenként zápor és zivatar. A hőmérséklet kissé emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 fől, London 15.40 egyegyed, Newyork 306 háromnegyed, Brüsszel 51.67 fől, Milánó 24.10, Amszterdam 208.20, Berlin 123.30, Bécs — schilling 57, Prága 12.67, Varsó 57.60, Belgrad 700.

Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belgas 17—18, angol font 502—507, olasz lira 8.30—9.90, török font 78—81, dollár 99—110, német márka 38—40, hollandi forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, osztrák schilling 23—24.60, zloty 18.80—19.50, szerb dinár 2.90—3.30.

Valuták szabadforgalmi árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 10—11, svájci frank 53—54, belgas 28—30, dollár 161—165, angol font 855—865, olasz lira 11—11.50, német márka 43—45, hollandi forint 115—120, cseh korona 6.40—6.60, osztrák schilling 31—32, zloty 25—27, magyar pengő 32—33, dinár 3.30—3.60, török font 120—125, Napoleon-arany 1145—1150, arany font 1400—1445.

Banati gabonárok: búza 405—410, tengeri 290, zab 250, árpa 250, korpa 265, kismalmi liszt 740, nagymalmi liszt 760, tökmag 1000, banati repace 680, káposzta repace 700 lei.

Oradeai magánárfolyam: búza 400—410, árpa 275—280, zab 240—250, rozs 260—270, tengeri 310—320 lei.

Aradi árak: búza 350, árpa 240, zab 300, tengeri 330 lei.

Sátrai piac: búza 410—420, rozs 240—250, árpa 240—250, zab 250—260, tengeri 280—290 lei.

Mussolini ősszel meglátogatja Abesziniát. Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Mussolini az ősz elején Abesziniát meglátogatására indul. Külön katonai repülőgépen teszi meg az utat, meglátogatja a harctereket és a városok közül Addisz-Ababát és Harrart.

* **Felvétel az oradeai „Szent Vince” fiúnevelő-intézetbe.** Felvesz elemi, Goidu liceum és más középiskolákba járó rendes bentlakó növendékeket. Az intézet eddig bevált pedagógiai módszereit és növendékeinek szép tanulmányi előmenetele biztosítja a sikert. Egészséges lelki és testi nevelés, jó ellátás, állandó orvosi ellenőrzés, naponta többszöri egyéni és csoportos tanítás. A helyek korlátolt számára való tekintettel tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Részletes írásbeli tájékoztatóval készséggel szolgál a „Szent Vince” fiúnevelő intézet igazgatósága. Oradea, Str. Nogăli No. 3. Telefon: 6-12.

Fegyelmi eljárás indult a gorjmegeyi verekedő prefektus ellen. Bucuresti. Saját tud. A belügyminiszter felfüggesztette állásából Badescu gorjmegeyi prefektust, aki tudvaleg tetteleg bántalmazta az ottani vezetőségét. A bántalmazás azért történt, mert a főügyész nem volt hajlandó egy gyöngélméjű ember gondnokság alá helyezését indítványozni, holott ezt a prefektus követelte.

Ki lesz a dalai láma, Londonból jelentik: Tibetben nagy örömet keltett az a hír, hogy az isteni megnyilatkozás rövidesen fel fogja vetni, ki lesz az 1933 decemberében elhalt 13-ik dalai láma utóda. A régen egy hónapig szigorú magányban elmélkedett a Szent Kali-tó partján és Lhaszába visszaérkezve, kiáltványt adott ki, amelyben közli, hogy látomása volt és szemmel előtt lángbetűkkel ez a három szó jelent meg: „Ah ka ma” és egy belső szózat tudatta vele, hogy ez az a hely, ahol az új dalai láma megszületett. A tibeti kolostorok most utasítást kaptak, hogy találják meg azt a helyet, amelyre a három rejtélyes szó vonatkozik. Régi hit szerint az elhalt dalai láma lelke egy csecsemő testébe költözik, aki ugyanabban a percben születik, amelyben a láma meghalt.

Surányi Miklós halálával egyidejűen szűnt meg egykori lapja. Sighetről jelentik: Surányi Miklós halála alkalmával Kelemen Ferenc volt református gimnáziumi tanár, a „Máramaros” című lap főszerkesztője, lapjának utolsó számában meghatóan emlékezett meg a tragikusan elhunyt magyar íróról, aki annak idején hat éven át szerkesztette a lapot. Az impériumváltozás után a lap nehezen tudott fennmaradni. Későbbi időben a lap „Iza” címen jelent meg (az Iza folyó után vett név) és már nem tudott ötvenévi múlt után az új névvel publicitásra szert tenni, úgy hogy kénytelen volt beszüntetni megjelenését. Érdekes véletlenje a sorsnak, hogy az egykori szerkesztő, Surányi Miklós halálával pontosan egyidőben szűnt meg egykori lapja is.

Berivoy István meghalt. Néhány évvel ezelőtt lelkes és buzgó munkása volt a kisebbségi magyar közéletnek Berivoy István. Fiatalos hévvel, értékes cselekvőképességgel vett részt a munkában. Egyidőben titkára volt a bankszindikátusnak, szülkebb pátriájában, a hatalmas területű Hunedara megyében folyton dolgozó ösztökölő lélek az egymástól távol élő magyar főmegek, csoportok és szörványok között. Az egyik parlamenti választás alkalmával ő volt megyéjében a jelölték listavezetője. Egészen fiatalon vezető lett és áldozatkészének tüze állandó tevékenységre ösztönözte. A sors szerencsétlenségekkel sújtotta s már pár éve betegeskedett. Negyvenkétéves korában, július 31-én halt meg Sibiuiban.

Idegen állampolgárok tartózkodási kérésének elintézése hat vármegyében. Brasov. Saját tud. A napokban fejezte be a brasovi munkügyi felügyelőség a Brasov, Ciuc, Odorheiu, Mures, Treiscaune és Făgăraș megyékben tartózkodó idegen állampolgárok munkavállalási engedélyeiknek felülvizsgálását. A hivatalos kimutatás szerint ellenőrzésre jelentkezett 1247 idegen állampolgár, akiknek ügyét megyék szerint a következőképpen intézték el: Brasov megyében 655 idegen állampolgár közül 112-nek a kérését visszautasították. Munkavállalási engedélyt nyertek 230-an, akiknek tartózkodási engedélyt 1937 június 1-ig hosszabbították meg. Ötven kérés a munkügyi miniszteriumhoz küldtek fel elintézés végett, míg 57-en december 31-ig kaptak munkavállalási engedélyt. Odorheiu megyében 60 jelentkezés közül hatnak a kérését visszautasították. Egyet pedig kitoloncoltak. Ciuc megyében 99 kérés közül 23-at utasítottak vissza. Mures megyében 234 kérés közül 88-at utasítottak vissza, két idegen pedig kitoloncoltak. Treiscaune megyében 160 kérés közül 22-ét visszautasították, 4 idegen pedig kiutasítottak. Făgăraș megyében 55 kérés közül 50 nyert kedvező elintézés. A hivatalos kimutatás szerint 1247 közül 212 idegen állampolgártól vonták meg a munkavállalási engedélyt, míg 51-nek az ügyét a munkügyi miniszterium választól tették függővé.

Állatokat pusztított a villámcsapás. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A napokban Alciucan átvonult vihar Armănești közepében megölte Ince Albert odaváló gazdálkodó két lovat. Ugyanakkor Erdélyi Andrásnak is halálra sújtotta egy csikóját és a légnyomak megvakította két lovat.

A 99 éves rikkancsnő. Londonból jelentik: A Southampton közelében lévő Bitterne városkában különös ünnepet ült Goldwin Martha. Ezen az ünnepen résztvett az egész városka. Goldwin Martha ugyanis 85 év óta mindennap, akármilyen idő van, árulja az újságokat a városka utcáin. A rikkancsnő most ünnepelte 99. születése napját és magas kora ellenére még ma is rendkívül friss és pompásan végzi munkáját. Az újságíróknak, akik ez alkalommal felkeresték, elmondotta, hogy úgy érzi: nemsokára visszavonul az üzletből.

— Az én koromban — mondotta — mégis szükségét érzi már az ember, hogy néha-néha kipihenje magát.

KELETI BÖLCSESSÉG

Egy tudós utazik. Kalauza egy észvérhajcsár

— Érted a matematikát? — kérdezte a tudós az észvérhajcsárt.

— Nem.

— Hogyan, ilyen idős vagy és még a matematikát se tudod?

— Egy folyóhoz értek amilyen se hid nem volt, se csónak s csak uszva lebetett átjutni a tulsó partra.

— Tudsz uszni? — kérdezte a hajcsár a tudóst.

— Nem tudok.

— Hogyan, ilyen idős vagy és még uszni se tudsz?

— Lefeküdtek a mezőre kicsit szundítani. Mire felébredtek, ellopták a hajcsár szamarát.

— Meg volt írva — mondta a tudós vigasztalóan, ezatirikus célzással a keleti fatalizmusra.

— Sose vigasztalj! — tiltakozott a hajcsár. — Inkább örülnöm kell, hogy nem üttem a szamar hátán!

Bangha Béla:

Dél keresztyje alatt

P. Bangha Béla S. J. délamerikai utleirása.
 — 90 képpel illusztrálva színdús tartalom
 250 lap.

A díszes, színes fedőlappal ellátott könyv ára

kemény
 fűtésben **125 lei.**

Kapható könyvosztályunkban.

Halálozás. Mercurea-Ciucban 67 éves korában szerdán délelőtt elhalt Kajtsa József ny. állami igazgató-tanító. Hétfőn estefelére kezdett rosszulról panaszkodni, kedden sem kelt fel és szerdán az elhívott orvosok csak a beállott halált állapíthatták meg. Hashártyagyulladás okozta halálát. Az elhunyt évtizedekig állott a közoktatásügy szolgálatában és mintatanító hírében állott. Felesége, valamint Ida, Jolán és István nevű gyermekei gyászolják.

Egyesület alakult a népművészetek kifejlésére. Cluj. Saját tud. Transsilvania fővárosában dr. Dunca megyefőnök kezdeményezésére egy új egyesület alakult, amely a megye összes jelentősebb közsegeiben főköszervezetet fog létesíteni. Az egyesület címe: Népművészet-pártoló Egyesület. A szervezet a más transsilvaniai megyékben megalakult egyesületek mintájára jött létre. A székhely Cluj. Az egyesület célja, hogy a népművészeteket pártolja, a népművészeti munkákat terjesse és a népművészeti emlékeket megőrizze. A megyefőnök felhívást bocsátott ki a lakosokhoz, amelyben kéri, hogy mindenki kapcsolódjon ebbe a nemes munkába, nemzeti és különbség nélkül. Minden népművészet gyönyörű és mindenkinek érdeke a pusztulásának indult népművészet újrakeltése és felvidítése.

Uj dívat az agár verseny Párizsban. Párizsból jelentik: A párizsi közönség szórakoztatására újabb agárversenyeket rendeznek. Az agarakat a verseny pályán különböző pontjain lévő ketrecekbe zárják és amikor a villamosáram segítségével hajtott nyulába az agarak ketrece elé és a ketrec ajtaja automatikusan kinyílik. Az agarak szédületes gyorsasággal üldözni kezdik az óránként mintegy 80 kilométeres sebességgel száguldó nyulat és az agár nyeri meg a versenyt, amelyik elsőnek éri el a 900 méter hosszú pálya célját. Az agarakat három csoportba osztva indítják a versenyen: az egy éven aluli, az egy és két év közötti, végül két évnél idősebb agarak versenyekre külön-külön. A versenyzők vagy egyszerűen indulnak, vagy az edzés közben mutatott formájuk alapján néhány tizedmásodperces előnnyel vagy hátránnyal. Most futják majd le a párizsi agár Grand Prix: a győztes agár tulajdonosa 50 000 frankot kap. Az agárversenyen ugyanúgy lehet fogadni a nyertesekre és helyezettekre, mint a lóversenyen és a verseny rendezésére remélik, hogy rövidesen el tudja hódítani a lóversenyközönség egy részét.

A cluji nyomdai munkások szakszervezetének 75 éves jubileuma. Cluj. Saját tud. A cluji nyomdai munkások szakszervezete augusztus 15-én és 16-án ünnepi fennállásának 75-ik évfordulóját. Ez alkalommal a szervezet vezetősége a Gutenberg Dal- és Zenegyüttel karöltve, két napra terjedő jubilárius ünnepséget rendez. A vendégek és dalárdák utazásának megkönnyítésére megtették a szükséges intézkedéseket a CFR vezérigazgatóságnál és minden remény megvan arra, hogy sikerül megszerezni az 50 százalékos vasúti kedvezményt. A terv szerint az ünnepség a Gutenberg Otthonban megnyitandó képképzőművészeti kiállítással kezdődik. Lengyel Sándor, az ismert grafikus festményeit állítja ki a kiállításon, közöttük Gutenberg életének nevezetesebb jeleit ábrázoló képeket. Augusztus 15-én este az Albina palota dísztermében tartják meg a nyomdászdalárdák hangversenyüket, amelyen szerepelni fognak, a cluji, sibiu, oradeai és timisoarai nyomdászdalárdák. Ezenkívül szerepelni fog a műsoron a cluji Gutenberg szimfonikus zenekar is. Vasárnap, augusztus 16-án, az Albina termében délelőtt 10 órakor tartják meg a jubilárius közgyűlést, melynek megnyitóján ugyancsak a hangversenyen résztvevő dalárdák fognak énekelni. Este a nyomdászok hagyományos „János” ünnepélyt tartják meg a „Társadalom” kerthelyiségében.

* Gyomor- és bélbajoknál, a máj és az epeutak megbetegedéseknél, reggel felkeléskor egy pohár valódi „Ferenc József” keserűvíz korlátonként elfogyasztva remek természetalkotta hashajtó!

Egy elvetemült ember a disznóólban tartotta öreg édesapját. Satu-Mare. Saját tud. A magyarországi Szatmár megyében borzalmas felfedezést tett a penészlaki csendőrség. Az őrsvezető bizalmas értesítést kapott, hogy Siket József gazda öreg édesapját disznóólba zárta, mert az öregség miatt érdeke, hogy az öreg ember minél előbb elpusztuljon. A csendőrség kiszállott a gazda házához, ahol a disznóólat lakat alatt találták. A deszkák mögül állati hangok szűrődtek ki. Felszállították Siketet a lakat eltávolítására, de a gazda azzal hátrította ezt el, hogy elvesztette a kulcsot, amire a csendőrök levertek a lakatot. A disznóólban eltorzult arccal rongyokba burkolva, csontja soványodottan feküdt az öreg Siket. Jóformán beszélni se tudott, annyira el volt gyöngülve. A fátelmes piszokban testét kikezdtek a férgek. Az öreg embert súlyos betegen kórházba szállították, míg fia és menyje ellen a bűnvádi eljárást megindították gyilkossági kísérlet címén. Több évi fegyház vár a lelketlen, elvetemült családra.

Megoldották a csendőrkérdést egy londoni szállodában. A Magyar Szállodás és Vendéglátás című lap írja: London egyik legelőkelőbb szállodája megoldotta az utcai zajtól való teljes mentesítés kérdését. London legforgalmasabb részén, a Piccadilly közepén fekszik ez a szálló és itt éjjel-nappal olyan nagy a lármá, hogy a vendégek már kezdek elmaradózni a szállójában. Most a szálloda igazgatósága az összes ablakokra újrendszerű készüléket szerelt fel. Ez a szerkezet teljesen por- és szagmentesre teszi az elzárt helyiségeket, amellyel állandóan friss levegőt szállít, megfelelő hőfokra fűt vagy hűt és megakadályozza a lármá beszűrődését. Az ablaküvegek háromnyolcad hüvelyk vastagok és egymástól 3 hüvelyk távolságra acélkeretekbe erősítik őket, hogy minden zajt elnyeljenek.

Csile leggazdagabb asszonya. Csile leggazdagabb asszonya, Senorita Cousino Adriana. Hajadon multévi jövedelme 4,751.122 peso volt. Ebből a jövedelemből Cousino asszony különböző adók és illetékek címén 3,126.033 pesót fizetett ki és beadvánnyal fordult a pénzügyi hatóságokhoz a rá kivetett túlzott adók csökkentéséért. Cousino asszony jövedelmének megmaradt részéből 187.000 pesót költött a maga személyére, jótékonycsoportok pedig 248.000 pesót adott. Senorita Cousino Adriana vagyonát kétszázmillió pesóra becsülik.

Hirtelen halál rádióhallgatás közben. Budapestről jelentik: Szabolcs-utca 3-a. alatti lakásán rádiója mellett az olimpiai híradást hallgatta Hanula Lajos 25 éves műszerész. Közben kiszólt a feleségének, hogy kapcsolja ki a földvezetékét. Az asszony teljesített férje kívánságát s amikor bement a szobába, férjét holtan találta. Eleinte azt hitték, áramütés érte, mert fejhallgatóval hallgatta a rádiót. Megállapították azonban, hogy a rádiókészüléknek a hirtelen halálhoz nincsen semmi köze és a fiatal műszerész ismeretlen okból halt meg. A rendőrség megindította a nyomozást.

Az Egyesült Államokat teljesen aláaknázták a japán katonai kémhálózatok. Londonból jelentik: Standley tengernagy, az Egyesült Államok tengerészeti vezérkarának főnöke kijelentette, hogy az Egyesült Államokat teljesen aláaknázták az idegen katonai kémhálózatok és miután a vezérkar nem tudhatja, hogy milyen fontos hadi titkok jutottak idegen, főként japán ügynökök kezébe, meg kell változtatni az összes amerikai haditerveket, bizalmas vezérkari utasításokat s közikönyveket. A vezérkar hírszerző osztálya az igazságügyminisztérium bünyügyi nyomozó irodájával karöltve szakadatlanul dolgozik a legveszedelmesebb kémiszervezetek leleplezésén. Standley tengernagy kijelentése főként Farnworth sorhajóhadnagy esetére céloznak, akit egyévi megfigyelés után tartóztattak le, miután bebizonyosodott, hogy egy japán ügynöknek adta el a vezérkar „Biztonsági Szolgálat” című szigorúan bizalmas könyvét, amely csak az amerikai hadihajók parancsnokai számára készült a legutóbbi hadgyakorlatok tapasztalatai alapján. Farnworth bevallotta, hogy japán ügynökökkel tárgyalt arról, hogy nagy fizetés ellenében átszervezi a Japán és Kína közötti légitforgalmat és képességei bizonyítására okiratokat szállított Japán megbízóinak.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A március 24., 25., 27-iki számban hirdett Joseni kántortanítói állásra a pályázatot megújítottuk és augusztus 16-án saját költségén próbára minden pályázó köteles megjelenni. Utána választás. Állás azonnal elfoglalandó.

Egyháztanács.

Kenyérháború petróleummal

Fratelia nagyközségben a pékek nem adnak elárúsításra kenyeret a kereskedőknek s az idegenből hozott kenyeret petróleummal leöntötték. — Az előljárásság pártolja a pékeket

Timisoara. Saját tud. Az új kenyérrendszert óta a szomszédos, tízezer lakosu Fratelia pékei nem hozhatják kenyeret a városba, miáltal lényeges keresettől elesetek. Ezt úgy akarták helyreírni, hogy kimondták: nem adnak többé kenyeret a frateliai kereskedőknek. Aki kenyeret akar, jöjjön a pékhez, minek adjon az percentet a kereskedőnek. A frateliai kereskedők sem maradtak tétlenek. A közeli Chisoda-Veche községből rendeltek tehát, egy Graszl nevű péktől kenyeret. A frateliai pékek fel voltak háborodva és fenyegetőztek, hogy a szomszédaluból való kenyér behozatalát mindenáron megakadályozzák. Amikor aztán minden reggel Chisoda-vechéről megjött az első kenyérszállítmány, mintegy háromszáz kiló kenyér, néhány frateliai pék segédével, inással együtt fogadta. Mindegyiknél petróleum volt. Leöntötték petróleummal a háromszáz kiló kenyeret s így teljesen használhatatlanná tették. Ebben a szinte hitetlennek tűnő esetben természetesen feljelentették a szereplőket.

Ebből az esetből kifolyólag most népes küldöttség jelent meg a megyei prefektúrán, Jonescu Gyula dr. szubprefektusnál. A küldöttség tagjai kereskedők és fogyasztók voltak. A küldöttség elsősorban súlyos panaszokat emelt a községi előljárásság ellen, általában.

Három ember a tízezernyi lakosság figyelmét éveket óta teljesen önkényesen intézi. Többek között hatvan ezer lejes költséggel tanonciskolát tart fenn a község pénzén, holott nincs is tanonc. A küldöttség a „kenyérháború” elfajulásával is a községi előljárásságot okolja. A községi előljárásság ugyanis, anélkül, hogy ehhez törvényes alapja volna, hivatalosan magáévá tette a frateliai pékek határozatát és kidoboltatta, hogy aki kenyeret akar vásárolni forduljon a pékekhez, a kereskedőknél ezentúl nem lesz kenyér. A küldöttség felpanaszolta, hogy a pékek két szekérrakomány kenyeret semmisítettek meg, amit a frateliai kereskedők számára a szomszédos község pékei szállítottak. Az egyik szekérről megelégedtek azzal, hogy a bennelévő kenyeret öntötték le petróleummal. Amikor aztán megérkezett a második szekér is, vaktába locsoltak mindenfelé a petróleummal, úgyhogy leöntötték a kísérő személyzetet, a kocsi és még a lovakat is. A kenyeret pedig a szekérről a földre dobták s ott öntötték rá petróleumot.

A szubprefektus megígérte, hogy a panaszokat sürgősen kivizsgálja, azonkívül pedig azonnal intézkedik, hogy a frateliai kereskedők zavartalanul megkaphassák a kenyér-szükségletüket.

Timisoarán csak a fekete kenyér és fekete liszt árát maximálták

Timisoara. Saját tud. A városi ármegállapító bizottság ülésén megjelentek a pékek és a malmok képviselői is. A pékek kimutatták, hogy a buza vagonja már negyvenkétezer leire emelkedett, úgyhogy a kenyér maximális árai a buzaárakkal már nem állnak összhangban. A malmok képviselői kérték, hogy a liszt árát különként hetven banival emeljék fel. A további tárgyalások során a pékek kívánták, hogy töröljék el a kenyér maximális árait, illetve tegyék szabaddá a kenyeret s legfeljebb a fekete kenyér árát vonják maximális alá. A kérelmet a malmok képviselői is támogatják, végre az ármegállapító bizottság is magáévá tette. Azzal, hogy a maximális árak felfüggesztését fogja kérni a várostól, egyelőre egy hétre.

A városi időközi bizottság kimondotta, hogy a félbarna lisztet és a kenyeret egyelőre kivonja a maximálás alól. Ennek a lisztnek és kenyérnek szabaddátétele nyolcnapos próbaidőre szól. A városi interimbizottság ezt a határozatát a buzaárak folytonos változásával indokolta és avval, hogy a buza jelenleg már mázsánként négyezerötven le, ami tényleg nem áll arányban a jelenlegi kenyérrakkal. A fehér liszt és a fehér kenyér ára, mint eddig, szintén nem lesz maximálva. Az időközi bizottság ezzel szemben meghatározta a fekete liszt és fekete kenyér árát. Az előbbi kilója hat

és fél, az utóbbi hét le. Kimondotta a városi vezetőség, hogy a pékek kötelesek ezentúl is a szükséglet fekete kenyér és fekete liszt-mennyiségeket forgalomba hozni. Amennyiben pedig a félbarna kenyér ára aránytalanul emelkedne, vagy hiány mutatkoznék a fekete kenyérben — esetleg ennek minősége csökkenne — azonnal megmaximálják a félbarna kenyér árát is.

De kérdés, hol lehet fekete kenyér és fekete lisztet kapni, ami, ha tiszta búzából készül, a legeszségesebb.

Lugojon is szabad a pékeknek házikenyeret sütni.

Timisoara. Saját tud. Timisoarán tudvalevőleg a megyei gabonaértékesítési bizottság a maga hatáskörében ideiglenesen megengedte, hogy a pékek a házilag készített és hozzájuk hozott kenyeret a délelőtti folyamán süthetik s erre a kenyérre nem kell kenyérbélyegget ragasztaniok. Most Lugojon a pékek kérelmére a megyei prefektus, a polgármester és a pénzügyi adminisztrátor értekezletet tartott. Kimondták, hogy Lugojon is szabad a pékeknek, egyelőre, a házilag készített kenyeret sütniök. Remélik, hogy az irányítást elterjesztést Bucarestben jóváhagyják, úgyhogy aztán az engedély véglegesnek lesz tekinthető.

Hitler fogadja az olimpiai komité üdvözlését.

OLIMPIA 1936

Elek Ilona a törvívó olimpiai bajnoknő

Owens szédületes új olimpiai rekorddal nyerte harmadik bajnokságát. — Vereséget szenvedett a magyar labdarugócsapat a lengyelektől

Szabó Beccali mögött második lett és bekerült az 1500 m.-es döntőbe

A világválogatás negyedik napja egy újabb magyar olimpiai bajnokságot hozott a magyaroknak. A két szabadstílusú birkózógyőzelem után Elek Ilona révén a magyar törvis diadalmaskodott.

Részletes eredmények a következők:

Az esélyesek jutottak a 200 m-es döntőbe.

Délután három órakor kezdődtek meg a stadionban a 200 méteres síkfutás két középdöntőjének küzdelmei. A döntőbe a favoritok kerültek.

I. elődöntő: 1. Robinson (USA) 21.1, olimpiai rekord beállítva 2. Orr (kanadai) 21.3, 3. Van Beveren (holland) 21.5, 4. Packard (USA) egy méterrel, 5. Neckermann (német) félméterrel, 6. Grimbeck (délafrikai) egy méterrel.

II. elődöntő: 1. Owens (USA) 21.3, 2. Osendarp (holland) 21.5, 3. Hänni (svájci) 21.6, 4. Theunissen (délafrikai) félméterrel, 5. Humber (kanadai) félméterrel, 6. Mac Phee (kanadai) félméterrel.

Az angol Whitlock győz az 50 km-es gyaloglásban.

A 200 m-es síkfutás döntője előtt kezdtek beérni az 50 km-es gyaloglásban induló versenyzők. Az elsőnek beérkező angol Whitlock nagy tapsot kapott, persze a legnagyobb ünneplésben azért a hatodiknak beérkező német Bleiweiss résztelitik. Már a 200 m-es döntőt is lefutották, amikor még mindig szállingóznak a gyaloglók. Eredmény:

50 km-es gyaloglás olimpiai bajnoka: Whitlock (Anglia) 4 ó 30:31 mp. 2. Schwab (Svájc) 4 ó 32:02.2, 3. Bubenko (Lettország) 4 ó 32:42.2, 4. Stork (Csehszlovákia) 4 ó 34:00.2, 5. Brunn (Norvégia) 4 ó 34:53.2, 6. Bleiweiss (Németország) 4 ó 36:48.4, 7. Reiniger (Svájc), 8. Laisné (Franciaország), 9. Biergowoj (Fülippin), 10. Toscani (holland), 11. Segerström (svéd), 12. Rivolta (olasz), 13. Courtis (francia), 14. Gobatto (olasz), 15. Aebersold (svájci), 16. Dill (német), 17. Lloyd-Johnson (angol).

Kitűnő időket futottak a hölgyek a 80 m-es gátfutás előfutáiban.

A 80 méteres női gátfutás előfutáiban induló amerikai hölgyek között van egy magyar is: O'Brien asszony a harmadik előfutamban és sikerül is a továbbjutást kiharcolnia, bár csaknem egy vonalban jött be a kanadai Taylorral és a német Steurrel. A legjobb időt Webb és Schaller kisasszony futotta 11.8 mp-el.

I. előfutám: 1. Testoni (olasz) 12.2, 2. Tiffen (angol) 12.2, 3. Lanitu (görög), Kiesett Mabilie (francia) és Puchberger (osztrák).

II. előfutám: 1. Webb (angol) 11.8, 2. Eckert (német) 12.3, Pickett (USA) 12.4. — Kiesett Mitsui (japán) és Kolbach (osztrák).

III. előfutám: 1. Taylor (kanadai) 12.2, O'Brien (USA) 12.3, Steur (német) 12.1. — Kiesett Doorgest (holland), Whitehead (angol) és Mackmer (osztrák).

IV. előfutám: 1. Schaller (USA) 11.8, 2. Valla (olasz) 11.9, 3. Braaker (holland) 12. — Kiesett Stefanin (jugoszláv) és Atkins (kanadai)

A 80 méteres női gátfutás középfutama.

A 80 méteres női gátfutásban már a középdöntőnél tartanak. Eredmény:

I. középfutam: 1. Valla (olasz) 11.6, világ-

rekord beállítva, 2. Taylor (kanadai) 11.7, 3. Steur (német) 11.7.

II. középfutam: 1. Braaker (holland) 11.8, 2. Ecker (német) 11.8, 3. Testoni (olasz) 11.8.

Magyarország edzőmérkőzésen 9:3-ra győzte le a francia vízilóválogatottat.

Az uszóstadionban szerdán víziló-matortartottak; azaz délután betették a kapukat a vízbe s kétkapus edzésre is sor kerülhetett. A magyar csapat a franciákkal játszott s szép játékban 9:1 (4:1)-re győzött. Az I. félidőben így állt fel a csapat:

Brody — Sárkány, Homonnai — Halasi — Bozsi, Német, Brandy.

Szünet után Bozsi nem játszott. Helyére Halasi került, akit viszont a fedezet helyén Hazai helyettesített.

Annol, svéd és német győzelmek Kielben.

Az olimpiai vítolásversenyek jolle-csoportjában sor került a magyar Heinrich Tiborra is. Heinrich — aki már az 1928-as amsterdami olimpián is képviselte a magyar színeket — sajnos, nem váltotta be azt a reményt, amelyet rajtjához fűztek s a 25 főt számláló mezőny közepén, a 12-ik helyen végzett. Részletek:

Olimpiai jolle-csoportban: 1. Scott (angol) 1 óra 30:43 (25 pont), 2. Krogman (német) 1:31:0 (24 pont), 3. Wichman (chilei) 1:32:17 (23 pont). — Heinrich 1:38:10-es idejével és 14 pontjával 12-ik lett.

Az olimpiai egyes jolle-csoport 2-ik futamában Hollandia váratlanul győzelmet aratott. Nagy meglepetést keltett az esélyes norvég hajó kudarca. A befutó ez volt: 1. Hollandia 1

Bay és Hátszeghy továbbjutott a tör egyéniben

Szerdán délelőtt kezdődtek meg a törvívás egyéni versenyei, amelyek során magyar résztul Maszlay, Bay és Hátszeghy József indultak. Mind a három versenyző tovább jutott a második selejtezőbe, minden csoportban heten vettek, az első négy jutott tovább.

A II. fordulónban 6 csoport volt. Hátszeghy a második, Maszlay a harmadik, Bay a hatodik csoportban vívott. Mindhárman továbbjutottak.

Este 9 órakor került sor a harmadik fordulóra, amelyre már csak 24 vívó maradt. A 4×6-os csoportból 4—4-en mentek tovább. Izgalmas küzdelem után Bay és Hátszeghy kiharcolták a döntőbe kerülést, amelyet 2×8-as csoportban bonyolítanak le. Maszlay kiesett.

Az amerikai Carpenter nyerte a díszkoszvetést.

A délelőtti selejtezőn 13 versenyző jutott tul. Madarász (magyar), Havaletz (román), Andersson (svéd) és a losangelesi harmadik francia Winter kiestek. Dermesztő hidegben és erős szélben folyt le a verseny.

Az első dobások után a norvég Sorlie vezet, a két amerikai kilép és Oberweger is 47-en alul marad. A második dobások Schröderétől eltekintve gyengék, kivéve az utolsónak dobó Dunnt, aki akkor dobja legnagyobbját. A harmadik dobások után Carpenter most biztosítja döntőbe jutását, Oberweger is csak ezzel a dobásával megy tovább és az öt helyezettben kívül

ó 23:44 (25 pont), 2. Anglia 1 ó 24:04 (24 p.), 3. Lengyelország 1 ó 24:38 (23 pont).

Az eddigi futamok a következő eredményekkel végződtek:

Nemzetközi „Star”-csoportban: 1. Németország „Wannsee” hajója.

A nemzetközi 6 m. osztályban: 1. Norvégia „Lully II” hajója 2:14:20 (10 pont), 2. Németország „Gustel V.” 2:15:48 (9 p.), 3. Svédország „May be” 2:26:19 (8 p.), 4. Anglia, 5. Olaszország, 6. Finnország.

A nemzetközi „Star”-osztályban: 1. Svédország „Sunshine” 2:21:52 (12 pont), 2. Hollandia „Bem III.” 2:22:48 (11 p.), 3. Anglia „Paka” 2:23:17 (10 p.), 4. Németország, 5. Törökország, 6. Olaszország.

Nemzetközi 6 m. osztályban: 1. Norvégia 2:2:50 (12 pont), 2. Anglia 2:3:35 (11 p.), 3. Svájc 2:5:02 (10 p.), 4. Svédország, 5. Németország, 6. Finnország.

Owens megszerzi harmadik bajnokságát 200 m-es.

Az eső megint esik, amit már egészen megszoktak, amikor a 200 méteres síkfutás döntőjére felállnak a versenyzők. Az első kísérlet jó és Owens most aztán komolyan belemeleg. Ő nem is számít tulajdonképpen a versenyben, annyira versenyen kívül és versenyen felül áll. Most megcsodálhatják összes, már hőven ecsetelt jó tulajdonságait, sima, erőyes, de mégis könnyed lépéseit, harmonikus test-és karmunkáját. Most nem hagyja el magát, végig erősen fut, látszik, hogy komoly olimpiai rekordot akar felállítani. Győz is óriási fölényvel, olyan idővel, amelyet eddig olimpián még sem közelítettek és amely majdnem félért értékben 20.3 másodperces, egyenes pályán elért világrekordjával. Es mindezt négy napos rettentő strapa után!

A verseny — mert Owens nem versenyzett — rendkívül érdekes. Robinson kap legnehezebben lábra és 50 méternél még Hänni és Osendarp előtte van, 80-nál azonban elfogja a nagyszerű alaku amerikai a két fehér futót, elhuz mellettük és azon túl már nem is veszélyesek rá. Hänni 120 méternél még Osendarp előtt van, de aztán az utolsó 50-en görcsösen összehúzódva erőlködik és simán, de kissé oldalt kilengve Osendarp eléri és nagy küzdelem után mellet megveri. A kanadai Orr ugyancsak mellszélességgel marad hátrább, a holland Van Beveren egy méterrel szorub az utolsó helyre.

A 200 méteres síkfutás olimpiai bajnoka: Owens (USA) 20.7, olimpiai rekord. 2. Robinson (USA) 21.1, 3. Osendarp (Hollandia) 21.3, 4. Hänni (Svájc) 21.4, 5. Orr (Kanada) 21.4, 6. Van Beveren (Hollandia) 21.6.

Olaszország nyerte a tör csapatbajnokságot.

A tör csapatverseny döntőjébe a magyarok USA-tól elszenvedett veresége folytán Ausztria jutott. A döntőben az olaszok biztosan nyertek. Eredmény:

Olimpiai bajnok a tör csapatversenyben: Olaszország 3 győzelemmel, 2. Franciaország, 2 gy., 3. Németország 1 gy., 4. Ausztria.

a svéd Berg holtversenyben van a német Schröderrel a 6—7. helyen. Egyet dobna, hogy eldöntse, ki kerül be a döntőbe. Berg dobása 46.19, ki is esik, mert a német 47.64-et dob.

A negyedik dobásoknál Schröder javít eredményén, Carpenter kilép, a többi is kicsit dob. Ötödikre éri el Carpenter legjobbját, Schröder ismét javít, most már megelőzte a görögöket. Utolsó dobásra az első dobó Schröder tud csak javítani, Oberweger nagyot dob, de kilép és az utolsó veszélyes Dunn szintén kilép. Carpenter az olimpiai győztes.

A díszkoszvetés olimpiai bajnoka: Carpenter (USA) 50.48, 2. Dunn (USA) 49.36, 3. Sorlie (Norvégia) 48.77, 5. Schröder (Németország) 47.93, 6. Syllas (Görögország) 47.75.

Argentína és Anglia vezetnek a lovaspóloban.

A lovaspólo torna harmadik mérkőzése ezt az eredményt hozta:

Argentína—Mexico 15:5.
Ezek után az „erősebb” A csoport állása a következő:

1. Argentína	1	1	—	15:5	2
2. Anglia	1	1	—	13:11	2
3. Mexikó	2	—	—	2	16:28

Tehát: az olimpiai bajnokság első és második helye a pénteki Anglia—Argentína mérkőzésen dől el. A harmadik helyért szombaton játszik Mexikó a Magyarország—Németország győztesével.

Megszületett a harmadik magyar olimpiai bajnokság

Oriási érdeklődés mellett kezdődtek meg a női kardvívás döntő asszói. A verseny újabb magyar győzelmet eredményezett. Elek Ilona a harmadik aranyérmét szerezte meg Magyarországnak. Eredmények:

A döntő elején az egy nemzetbeliek vívtak: Elek—Varga 5:1, Mayer—Haas 5:3.

A további asszók: Preiss—Grassner 5:1, Lachmann—Adams 5:1, Elek—Mayer 5:4, Haas—Preiss 5:4, Lachmann—Grassner 5:1, Adams—Varga 5:2, Elek—Preiss 5:3 (1), Haas—Lachmann 5:1, Varga—Grassner 5:4, Mayer—Adams 5:0, Elek—Lachmann 5:3, Varga—Haas 5:1, Mayer—Grassmann 5:3, Preiss—Adams 5:2, Haas—Elek 5:3 (1), Adams—Grassner 5:1, Mayer—Varga 5:0.

Most az volt a helyzet, hogy Elek Ilona és Mayer 1—1 vereséggel állt a mezőny élén. Hátra volt még a Preiss—Mayer asszó. Ha Preiss győz, úgy Elek Ilona bajnok, ha Mayer győz, úgy holtversenyben első Elek és Mayer. Fej-fej mellett haladtak 3:3-ig, Mayer vezetett 4:3-ra, de Preiss egyenlített, sőt egy gyors támadással győzelmet is szerzett. Elek Ilona tehát a női törvívás olimpiai bajnoka. Honfitársai, akik végig izgulták a küzdelmeket, hangosan megéljenzették és sorra gratuláltak.

A második helyen holtverseny állt elő Mayer, Preiss és Haas között, amelyet el kellett dönteni. Mayer és Preiss is legyőzte Haast, végül pedig Mayer revansot vett előbbi legyőzőjén.

A női törvívás olimpiai bajnoka: Elek Ilona (Magyarország) 6 győzelemmel, 2 Mayer Helen (Németország) 5 gy., 3. Preiss Ellen (Ausztria) 5 gy., 4. Haas (német) 5 gy., 5. Lachmann (Dánia) 3 gy., 6. Adams (Belgium) 2 gy., 7. Vargha Ilus 2 gy., 8. Grassner (osztrák)

Vereséget szenvedtek a magyarok Lengyelország futballcsapatától.

Az olimpiai labdarugótorna során szerdán délután két mérkőzésre került sor. A magyar labdarugóválogatott az első mérkőzésen vereséget szenvedett a lengyelektől és így kiesett a további küzdelmekből. A vereségre számítottak, mégis érzékenyen érte őket. Eredmények:

Lengyelország—Magyarország 3:0 (2:0). Post-stadion, bíró Scorsoni (olasz). A magyar csapat a következő összeállításban szerepelt: Régi — Kovács I., Berta — Lágler, Bonyhai, Király — Soproni, Kiss, Kállai, Bérces, Csutorás.

A magyarok kezdetben veszélyesek, de aztán visszacsúsznak. A 11. percben Dytko, a 27. percben pedig God lesből lövi a lengyelek góljait. Kállayt buktatják, de a bíró nem ítélt 11-est. Szünet után erősen ostromol Magyarországot, állandó fölényben van, Kállai gólt is rug, de a bíró nem adja meg. A 17. percben Bérces megszerezte a gólt és nem is ment vissza. A lengyelek utolsó góljukat a 44. percben érték el God révén.

Ausztria—Egyiptom 3:1 (2:0). Legtöbbször Egyiptom győzelmére számítottak, de az osztrák csapat győzelme megérdemelt.

Az amerikai Meadows nyerte a rudugrást 435 cm-el.

Változatlanul csunya, dermesztő hidegben kezdik a rudugrást azok, akik a 380 cm-es standardot elérték megugrották. A két magyarnak ez sikerült.

Négy méterre teszik a léceket és itt olyan történik, ami eddig még olimpián megközelítőleg sem, legfeljebb néhány amerikai versenyen fordult elő: 16-an ugrották ezt a magasságot. Bácsalmási először leverte, másodsorra tisztán átmejt rajta, de rudját nem fogják meg és a szél nekidönti a léceket. Leverte. A harmadik kísérletre aztán szépen száll át fölötte. Zsuffka is kétszer veri a 4 métert, a harmadikra némi esőszünet után, mint utolsó javító, kezével egy kissé érintve ő is átvizsi. Pedig kelés van a térdén.

Most azt akarják, hogy hulljon a fergese és egyszerre 415-re teszik a léceket. Hát ez bizony már magas. Első kísérletre csak az amerikai Meadows, a japán Oe és Nisida, másodikkra az amerikai Graber, harmadikkra az amerikai Stefton jut át rajta.

A hetedik helyen holtverseny van, mert a 4 métert átugrotta a magyar Bácsalmási és Zsuffka és még kilenc versenyző. A többi hal tovább küzdött és végül az amerikai Meadows

győzött 435 cm-el. A második helyen hármas holtverseny után döntöttek.

Rudugró olimpiai bajnok: Meadows (USA) 435 cm., 2. Nisida (japán) 425 cm., 3. Oe (japán) 425 cm., 4. Sefton (USA) 425 cm., 5. Graber (USA) 415 cm.

Szabó remek futással került az 1500-as döntőjébe.

A megfogyatkozott magyar atlétaremények egyik utolsó lefetémenyese, Szabó került sorra az 1500 m-es középdöntők során. A versenyzőket 4 előfutamba osztották, 3—3 megy tovább a döntőbe. Szabó könnyed futással biztosította a döntőben való részvételét, míg a másik magyar: Iglói élete legjobb futásával is kiesett. Eredmények:

I. előfutám: 1. Ny (svéd) és Cunningham (USA) 3:54.8, 2. Böttchner (német) 3:55, 4. Teileri (finn) 3:55.6, 5. Iglói (magyar) 3:56, 6. Georgakopoulos (görög) 4:01.4.

II. előfutám: 1. Venzke (USA) 4:00.4, 2. Cornes (angol) 4:00.6, 3. Lovelock (ujjélandi) 4:00.6, 4. Lecitnam (francia) 4:01, 5. Scholtz (délafrikai) 4:02, 6. Nakamura (japán) 4:04.8.

III. előfutám: 1. Beccali (olasz) 3:55.6, 2. Szabó Miklós (magyar) 3:55.6, 3. Edwards (kanadai) 3:56.2, 4. Graham (angol) 3:56.6, 5. Hosek (csehszlovák) 3:59.4.

Szabót a magyar nézők lelkesen ünneplik, 6 karfelemeléssel köszöni meg az óvációt.

IV. előfutám: 1. Goix (francia) 3:54, 2. San Romani (USA) 3:55, 3. Schaumburg (német) 3:55.2, 4. Goix (francia) 3:56, 5. Hartikka (finn) 3:59, 6. Eiahberger (osztrák) 3:59.2 (osztrák rekord).

India legyőzte Magyarországot a gyephokkiban.

Magyarország gyephokki-csapatja, balszerencsére, rögtön a világbajnok indusokkal került össze. Persze kikapott. Eredmény:

India Magyarország 4:0 (2:0). Ugyancsak az A csoportban volt egy másik mérkőzés is: Japán—USA 5:1 (2:0).

A 110 m-es gátfutás előfutamai.

A 110 méteres gátfutásban 6 előfutamot tartottak, amelyekből az alábbi 12 futó jutott a középfutamokba: Towns, Pollard, Staley USA, Finlay, Thornton angol, Lavery délafrikai, O'Conner kanadai, Murakami japán, Lavenas argentin, Wegner német, Lidman svéd és Ivanovics jugoszláv.

Ismét egy egyiptomi súlyemelő bajnok.

A középsúlyú súlyemelés küzdelmeit befejezték. Eredmény:

Középsúlyú súlyemelő olimpiai bajnok Khadr-El-Touni (Egyiptom) 387.5 kgr. összteljesítménnyel. 2. Ismayr (Németország) 352.5 kgr., 3. Wagner (Németország) 352.5 kgr., 4. Hangel (Austria) 342.5 kgr., 5. Grakovki (USA) 337.5 kgr., 6. Walo (Austria) 335 kgr.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja azavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az átláthatóságuknak 33 százalékos kedvezmény), cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Egy szobás, fürdőszobás, komfortos lakás november 1-re vagy előbb is kiadó. Cím: Oradea, Str. Cogălniceanu 17.

Kiadó

2 szobás kisebb lakás, mellékhelyiséggel. Oradea, Str. I. Ciordas 38.

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás kertés lakás. Oradea, Str. J. Ciordas 46. Évi bér 18.000 lei és vízdíj.

Kiadó

3 szobás modern balkonos szép utcai lakás november 1-re. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 15.

Egy

kis udvari szoba, konyha, speizos lakás, ócska mellékhelyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Oradea, Str. Elia-de Rădulescu No. 13.

Szoba-konyhás

lakás mellékhelyiségek kiadó augusztus 1-re. Oradea, Parcul Carmen Sylva No. 6.

Oktatás

Zenker Margitnál újabb szabászati és varró tanfolyam kezdődik augusztus 1-én, Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 44.

Még nem késő!

Felelősséggel előkészítetek gimnáziumi felvételre, pótvizsgára. Cím a kiadóban.

Alkalmazás

Hentesüzletbe percentes, ovadékkal felvétetik. Barátky, Oradea, Str. Fabricelor No. 31.

Adás-vétel

Jókarban

levő női Singer varrógép olcsón eladó. Str. Tache Jonescu 17, eladó ajtó Oradea

Bérlés

Aurel Lazar-utca 4. Családi ház Ciorgariu utca 23-a, jutányosan eladó. Érdeklődni utóbbi cím alatt

Jó karban levő Central női varrógépet megvételre keresek. Oradea, Str. Axenta Sever No. 4.

Eladó

2 db fehér kölyök pincsi kutya Pálffy festőnél, Str. Sztaroveszky No. 11.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Eladó

zongora, rövid, modern sürgősen olcsón eladó. Oradea, Str. Cogălniceanu 4. Huszti szállító.

Országos

méretű kaptárak és egy méh család olcsón eladó. Oradea, Strada Cloșca No. 1-a szám.

Különpéle

Farkas kutya

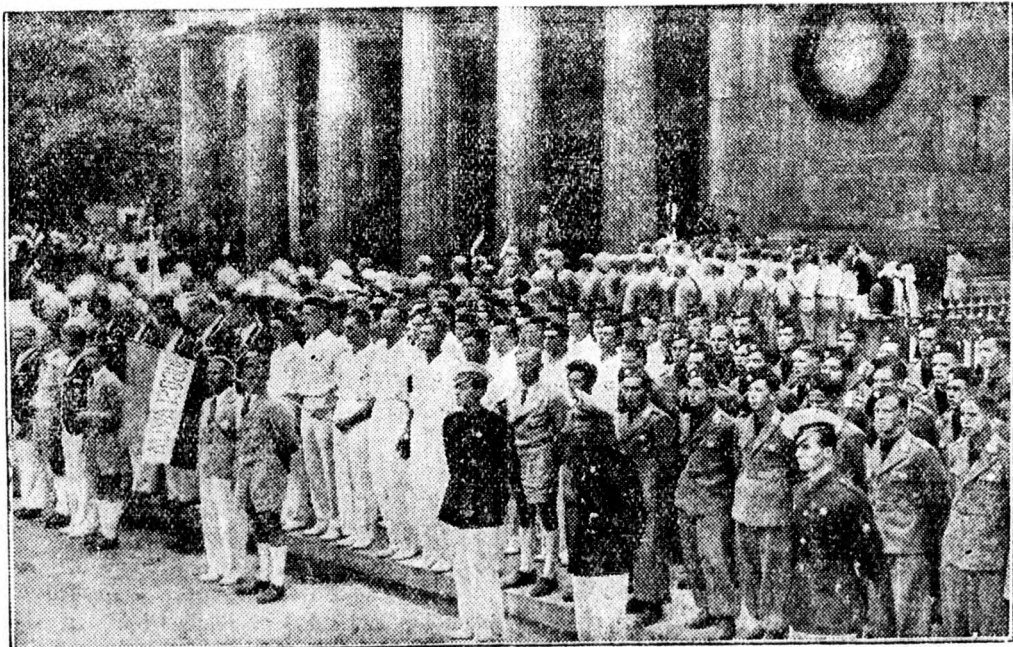
Princz nevű elveszett. Megtaláló jutalomban részesül. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 44.

Elveszett

egy barna pénztárca, Str. Pasteur 71. számig. B. megtaláló az Uj Lapokhoz adja be.

Mindenes

főzőnőt keres augusztus 15-re dr Bozsodi né, Oradea, Str. Pavel No. 17.

A világ ifjusága diszfelvonulást tartott a berlini Unter den Lindenen.